

ADVIEZEN MUZIEK EN MUZIEKTHEATER

Op naam

BIMHUIS

Het BIMHUIS is het belangrijkste Nederlandse podium voor jazz. Het is de uitgesproken plek voor traditionele en nieuwe vormen van jazz. Het BIMHUIS ambieert, net als de jazzmuziek dat doet, als open vorm, onophoudelijk in ontwikkeling te zijn. Het BIMHUIS gelooft dat het veranderlijke de essentie is van jazz en programmeert zodoende niet vanuit één specifieke definitie van jazz, maar vanuit de jazz zoals die zich aandient in het nu.

Het BIMHUIS programmeert zo'n 280 concerten per jaar. Het haalt wereldberoemde namen als John Scofield, Joshua Redman en Brad Mehldau, maar ook Nederlandse jazzmuzikanten als Benjamin Herman en Ack van Rooyen, binnen. Voor de grote namen werkt het podium samen met het naastgelegen Muziekgebouw aan 't IJ, waar in die gevallen gebruik wordt gemaakt van de grote zaal. Het BIMHUIS programmeert per jaar minstens twintig concerten met Arabische, Turkse, Afrikaanse en Zuid-Amerikaanse muziek, die vaak sterk aan jazz zijn verwant. Daarmee bereikt de instelling een cultureel divers publiek met een eclectische muzieksmaak. In het publieksprogramma gericht op zowel ervaren luisteraars als

potentiële bezoekers, wordt ingegaan op de verhalen achter de muziek. Het BIMHUIS wil zo verschillende perspectieven belichten en daarmee de luisterervaring verdiepen. De instelling faciliteert ontmoetingen met musici, organiseert workshops, cd-presentaties, lezingen en inleidingen. Het BIMHUIS wil ruimte geven aan maatschappelijke, emancipatoire en meer activistische programma-inhoud en vraagt makers met uiteenlopende achtergronden te reflecteren op de wereld.

Met BIMHUIS Productions geeft het podium ruimte aan het traineeship voor programmeurs en Nieuwe Makers Trajecten. Jaarlijks wordt er een compositieopdracht uitgeschreven voor een gevorderd talent en wordt in huis gewerkt aan de realisatie van een landelijke productie. De compositieopdracht werd in 2019 voor het eerst toegekend aan altsaxofonist en componist Ben van Gelder. Met jazzmusicus Tijn Wybenga is BIMHUIS Productions nu een meerjarige samenwerking aangegaan. Ook werkt het BIMHUIS sinds kort met een Young Advisory Board, om jongeren te betrekken en een stem te geven en zo het BIMHUIS, inclusief netwerk, door te kunnen geven aan de nieuwe generaties.

ADVIES

Artistiek belang

Het BIMHUIS is een begrip in de (internationale) jazzwereld. Hier wordt niet alleen ruimte geboden aan de jazzcanon, maar ook en vooral aan de vernieuwende, veelal geïmproviseerde muziek van vandaag. Waar de jazzwereld worstelt met de definiëring van het genre en het schijnbaar tegen de grenzen van die definitie aanloopt, lopen muzikanten in het BIMHUIS voorop en breken die discussie open door radicaal te kiezen voor muziek van nu. Muziek die per definitie actueel is. De Amsterdamse Kunstraad vindt de leidraad in de aanvraag 'het veranderlijke is de essentie van de jazz' mooi geformuleerd. Het BIMHUIS rekt de grenzen van het genre op en komt met een diverse en gevarieerde programmering van traditioneel tot experimenteel. Aanstormend talent en gevestigde namen

zijn naast elkaar te zien, waarmee de instelling zich op nieuw publiek richt. Zo speelt het BIMHUIS goed in op de trend dat musici zich niet in hokjes willen laten plaatsen. Met BIMHUIS Productions gaat het BIMHUIS actief op zoek naar nieuwe stemmen en gespreksvormen. De kunstraad vindt dat de huidige directeur, nadat het BIMHUIS vier jaar geleden in een neergaande spiraal terecht was gekomen, heeft gezorgd voor een revitalisering. Onder haar leiding heeft de organisatie een grote omslag gemaakt. Het huidige plan schetst een open organisatie die vanuit de eigen kracht nieuwe wegen inslaat en samenwerkingsverbanden aangaat. Het BIMHUIS is weer helemaal terug als hét jazzpodium van Nederland, en maakt zijn faam weer waar. Niet alleen is de visie helder beschreven, uit de plannen blijkt dat in het BIMHUIS ook goed wordt nagedacht over programmering.

De artiesten die in het BIMHUIS optreden zijn van hoog niveau en zeer divers. Door een goede samenwerking met Muziekgebouw aan 't IJ, dat ook meer jazz en wereldmuziek wil brengen, kunnen de twee instellingen aan artiesten het meest geschikte podium bieden. BIMHUIS Specials is een verzamelnaam voor een aantal nieuwe, aansprekende initiatieven. De kunstraad is enthousiast over de jaarlijkse compositieopdracht en het jaarlijkse BIMHUIS-wijkfestival.

Belang voor de stad

Het BIMHUIS is de spil in het jazznetwerk van de stad. Het podium is ook de weg waarlangs Amsterdam wereldwijd meetelt in de jazz. Met BIMHUIS TV en BIMHUIS Radio worden internationale kijkers en luisteraars bereikt. De kunstraad is blij dat de stap van radio naar streaming-content is gemaakt.

Het BIMHUIS is een open, gastvrije concertzaal op een prachtige plek in de stad. Toch vertaalt de veelkleurigheid van de artiesten op het podium zich lang niet altijd in de samenstelling van het publiek. Daar ligt een belangrijke opdracht. Het BIMHUIS heeft veel gegevens vergaard om het bezoekersbestand beter in beeld te krijgen. De entree van het complex met loopbrug en grote lege ontvangsthal is niet erg publieksvriendelijk. In het BIMHUIS zelf is de sfeer wel goed.

Het voorgenomen sociaal-cultureel programma voor bewoners in

de wijk met afstand tot kunst komt als geroepen. De inzet van jonge programmamakers en het uitbreiden van de programmering met jonge muzikanten lijkt kansrijk om een jonger publiek aan te spreken. Het BIMHUIS verwacht met een cultureel diverse programmering een cultureel diverser publiek te bereiken. De ambities op dat punt zouden concreter mogen zijn. Het BIMHUIS streeft naar een zaalbezetting van 70% in 2024. De zaalbezetting lag in 2019 gemiddeld op 63%. Hier liggen nog kansen.

Het BIMHUIS toont sociaal-maatschappelijke relevantie door samenwerkingsverbanden aan te gaan met verschillende partijen door de stad, zoals onder andere blijkt uit het actieplan diversiteit en inclusie. De kunstraad heeft waardering voor het educatieprogramma dat het BIMHUIS samen met Muziekgebouw aan 't IJ uitvoert, met name voor SoundLAB (de voormalige Klankspeeltuin). Aan het publiek van morgen wordt met meerdere muziekinstellingen in de stad gewerkt in de Alliantie Muziekeducatie Amsterdam (AMA), waar het BIMHUIS een van de oprichters van is. De kunstraad is benieuwd naar de eigen muziektheaterproductie over de inzet van nieuwe media vanuit een niet-westers perspectief in samenwerking met Oorkaan en de Vereniging van Schouwburg- en Concertgebouw Directies (VSCD).

Voor talentontwikkeling en educatie werkt de gezamenlijke educatieafdeling van het BIMHUIS en Muziekgebouw aan 't IJ samen met het Conservatorium van Amsterdam, Muziekcentrum Zuidoost en Aslan Muziekcentrum. De kunstraad kijkt uit naar de uitwerking van het nieuw op te richten Jeugd Jazzorkest waarmee wordt voorzien in een verdiepend leertraject voor kinderen met interesse en talent voor jazz. Met de educatieprojecten en de Young Advisory Board, die bestaat uit vijf jonge muzikliefhebbers/-studenten werkt het BIMHUIS aan het publiek van de toekomst.

De activiteiten van het BIMHUIS in diverse broedplaatsen zijn belangrijk voor het jazzklimaat in de stad, net als de bijdrage die de instelling levert aan vrije impro op een experimentele plek als De Ruimte. Ook goed voor Amsterdam is de positie die het BIMHUIS inneemt in het werkoverleg met landelijke programmeurs. Het BIMHUIS heeft een interessant internationaal netwerk van musici, labels, agenten en programmeurs om zich heen verzameld en staat bij velen hoog in het vaandel. Dit is belangrijk voor de continuïteit van de programmering van jazz in Nederland.

Uitvoerbaarheid

Op het gebied van governance heeft het BIMHUIS in de afgelopen periode een grote verandering doorgemaakt. Na een turbulente periode zijn er goede stappen gezet om tot een gezonde bedrijfsvoering te komen. De organisatie is stabiel en toekomstbestendiger dan in de vorige kunstenplanperiode. Er staat een sterk team dat eensgezind de verantwoordelijkheid neemt voor een perfect georganiseerde avond.

De Governance Code Cultuur en de Fair Practice Code worden toegepast door het BIMHUIS, zij het niet altijd bij de grotere ensembles en orkesten. Invoering van fair practice leidt tot een verhoging van de kosten, die in de begroting zijn verwerkt. Het percentage eigen inkomsten van 66 vindt de kunstraad ruim voldoende, ook in het licht van de spannende programmering.

Uit het ondernemingsplan blijkt dat het BIMHUIS weer volledig de controle heeft over de begroting. De begroting over de komende vier jaar is sluitend. In de vorige periode heeft het BIMHUIS incidenteel extra subsidie ontvangen van de gemeente Amsterdam om de omslag naar een hernieuwde organisatie te kunnen maken. De kunstraad is blij dat dit heeft geleid tot een stabiele organisatie die een stijging van 16% eigen inkomsten heeft weten te realiseren ten opzichte van de vorige periode. Het BIMHUIS doet erg veel met verhoudingsgewijs weinig middelen. De personeelslasten en de reiskosten die verband houden met de activiteiten stijgen. Dit laatste wordt in de aanvraag goed uitgelegd. Amsterdam is een dure stad geworden voor de artiesten om te verblijven.

Diversiteit en inclusie

De jazzsector is een door mannen gedomineerde wereld. Het BIMHUIS doet zijn best meer vrouwen op het podium te krijgen en die extra aandacht is nodig volgens de kunstraad, want de vooroordelen zitten diep. In bigbands zitten relatief weinig vrouwelijke muzikanten. De inzet van het BIMHUIS op het vlak van diversiteit, waar de kunstraad vertrouwen in heeft, is ook vanwege de positie die het podium inneemt in het veld van groot belang.

Het programma van het BIMHUIS is divers en inclusief. Zoals gezegd moet de 'P' van publiek nog een boost krijgen. Het is goed dat de instelling hiervoor werkt met streefcijfers. De aanstelling van een vertrouwenspersoon met een cultureel-diverse achtergrond getuigt van toewijding aan inclusiviteit en bereidheid serieuze gesprekken aan te gaan. Uit het ondernemingsplan blijkt dat de instelling open staat om de veranderende stad en daarmee de samenstelling van het publiek serieus te nemen. Het team van SoundLAB bestaat voor de helft uit mensen met een biculturele achtergrond. Het is bijzonder dat het podium twee statushouders in dienst heeft. In de raad van toezicht is sprake van een diverse samenstelling en het personeel krijgt biastrainingen. Dit alles wordt in het subsidiebeleid aangemoedigd, maar de kunstraad heeft op grond van de aanvraag de indruk dat het BIMHUIS dit doet uit eigen overtuiging.

BIMHUIS wordt op naam in de Amsterdam Bis 2021-2024 opgenomen.

Huidig	€ 1.051.469
Huidig 2020*	€ 1.060.932
Gevraagd	€ 1.299.263
Advies	€ 1.299.263

*inclusief (eenmalige) 0,9% compensatie nominaal in het jaar 2020

HET CONCERTGEBOUW

Het Concertgebouw staat wereldwijd bekend als belangrijk podium voor de klassieke muziek. Het Concertgebouw heeft als missie mensen te verbinden en verrijken met een muzikale ervaring. Daarmee wil Het Concertgebouw een essentiële rol vervullen voor de stad en haar inwoners. Nationale en regionale orkesten, waaronder het Koninklijk Concertgebouworkest, het Nederlands Philharmonisch Orkest en ensembles zoals Amsterdam Sinfonietta, treden er regelmatig op. Het Concertgebouw is met ruim 700 concerten en rond de 750.000 bezoekers in 2019, een van de meest bespeelde concertgebouwen ter wereld. Het totale aanbod is ongeveer de helft eigen programmering, de andere helft wordt gevuld door een ruime diversiteit aan zaalhuurders. De kern van de eigen programmering bestaat uit concertseries als Klassieke Meesterwerken en Wereldberoemde Symfonieorkesten, waarin populair klassiek repertoire centraal staat. Het Concertgebouw ziet het optimaliseren van het monument als belangrijke randvoorwaarde om het jaarlijkse aanbod van circa duizend concerten en evenementen te realiseren.

Naast het podium heeft Het Concertgebouw een functie voor de stad op het gebied van muziekeducatie, -participatie en bijzondere

evenementen. Circa 17.500 kinderen per jaar kunnen zodoende Het Concertgebouw via school bezoeken.

Het Concertgebouw heeft de afgelopen kunstenplanperiode initiatieven genomen om het artistieke profiel te verbreden en de bedrijfsvoering te versterken. De instelling programmeerde een groeiend aanbod van niet-westerse programma's, er was meer concertaanbod voor jong publiek en het podium verbond nieuwe, grote sponsors aan het gebouw. De komende vier jaar wil de instelling de klassieke kernprogrammering versterken. Daarnaast wil de organisatie investeren in een inclusief Concertgebouw, waar iedere muzikliefhebber zich welkom voelt. Zo ook pop- en jazzliefhebbers, met zowel westers als niet-westers aanbod, met het accent op Arabische, Turkse, Afro- en Latijns-Amerikaanse muziek (door Het Concertgebouw in de aanvraag aangeduid als 'ATALA'). Het Concertgebouw zet het aanbod voortzetten van familieconcerten en educatie- en participatieactiviteiten voort.

ADVIES

Artistiek belang

Het artistiek belang van Het Concertgebouw is onverminderd groot. De wereldberoemde natuurlijke akoestiek, de statige ligging aan het Museumplein en de feestelijk chique uitstraling scheppen volgens de Amsterdamse Kunstraad uitstekende condities voor een bijzondere ervaring. In de programmering is veel ruimte voor internationale topmusici. De professionele uitvoerenden zijn van hoog niveau. Met de hoogstaande programmering, die primair is gericht op de uitvoering van hoofdzakelijk 18^e- tot en met 20^e-eeuwse muziek, is Het Concertgebouw volgens de kunstraad een onmisbaar podium voor klassieke muziek.

In de programmering heeft een verbreding plaatsgevonden naar pop en jazz, en muziek uit films en games, maar de artistieke plannen zijn vooral gericht op het 'ijzeren klassieke repertoire'. De kunstraad ziet dat hiermee een groot traditioneel publiek wordt bereikt. Dit type

programming voorziet in een landelijke behoefte. De kunstraad mist echter een zekere urgentie in het beschreven aanbod, dat in hoge mate als voorspelbaar kan worden gekwalificeerd.

In de kleine zaal is meer ruimte voor artistieke vernieuwing. De instelling biedt hier een podium aan jonge musici die nog niet bij het grote publiek bekend zijn, zoals het programma *Rising Stars* waarin een gevarieerde groep jonge laureaten, gecureerd door prestigieuze Europese concertzalen, zichzelf presenteert. Maar de instelling zou meer risico mogen nemen op het gebied van experimentele programming.

De kamermuziek wordt omlijst met inleidingen en gesprekken waarin musici een toelichting geven op de muziekstukken. Voor de liefhebbers van hedendaagse muziek programmeert Het Concertgebouw ook nieuwe composities. Elk jaar maakt een *Composer in Residence* werken voor concerten in de grote zaal en de kleine zaal.

De kunstraad juicht de ambitie om muzikaal Nederlands talent centraal te stellen toe. In het ondernemingsplan wordt echter onvoldoende uitgewerkt hoe dit zal worden vormgegeven. Het voornemen om in de kleine zaal programma's te brengen van Nederlandse artiesten met een biculturele achtergrond vindt de kunstraad te prijzen.

Belang voor de stad

Het Concertgebouw is het grootste podium voor klassieke muziek in Amsterdam. Daarmee is de instelling onmisbaar voor ensembles, orkesten en solisten. De kunstraad vindt het goed dat Het Concertgebouw ook ruimte maakt voor grote amateurensembles, waarmee wordt bijgedragen aan een volledig beeld van het klassieke muzieklandschap.

Het Concertgebouw investeert in een uitgebreid educatieaanbod voor met name leerlingen uit het primair onderwijs. Het valt de kunstraad op dat in de aanvraag wordt uitgegaan van een bereik van 17.500 leerlingen, een krimp van ongeveer 4.500 leerlingen ten opzichte van het vorige kunstenplan. Deze terugloop wordt in de aanvraag onvoldoende toegelicht of gerechtvaardigd, wat de kunstraad gezien het gevraagde budget niet goed begrijpt. De kunstraad constateert een verzwakking van de positie die Het Concertgebouw heeft op educatiegebied.

De gemeentesubsidie voor het coachen van (muziek)docenten uit het primair onderwijs eindigt, waardoor Het Concertgebouw zijn rol op dit gebied niet meer heeft. Daarnaast valt op dat het groots en met veel budget gelanceerde educatieprogramma Kazoo na een relatief korte periode is overgedragen aan een particuliere partij. De educatievisie steunt onvoldoende op gestaafde, doorgerekende plannen en gaat in grote mate uit van incidentele projecten, waardoor samenhang in het educatieaanbod mist.

De kunstraad moedigt samenwerkingen met andere muziekinstellingen op het vlak van educatie aan. Het Concertgebouw heeft aan de basis van de Alliantie Muziekeducatie Amsterdam gestaan. Deze vorm van afstemming tussen de aanbieders van muziekeducatie werpt zijn vruchten af, maar de inhoud van de samenwerking en het aandeel hierin van Het Concertgebouw wordt in de aanvraag onvoldoende geconcretiseerd. De kunstraad vindt het goed dat de instelling zich breder wil oriënteren en zich meer richt op jong publiek. Met jongerenvereniging Entree en programma's als TRACKS en Klapstuk geeft Het Concertgebouw vorm aan de ambitie om een jonger publiek (studenten en *young professionals*) aan zich te binden. Tegelijkertijd ontbreekt een gedegen marketingplan als het gaat om hoe de instelling deze nieuwe doelgroepen wil bereiken. Het simpelweg programmeren van jong talent trekt niet automatisch jong publiek aan.

Het is spijtig dat een samenwerking met Muziekgebouw aan 't IJ, door de kunstraad in het vorige kunstenplanadvies genoemd als kans om nieuwe doelgroepen te bereiken, niet gerealiseerd is.

Uitvoerbaarheid

De kunstraad prijst het ondernemerschap van de instelling. Het Concertgebouw opereert vrijwel volledig op de markt, terwijl de kerntaak, het doorgeven van het muzikale erfgoed aan nieuwe generaties, een veel breder belang dient. Ook een instelling die voor 95% op eigen inkomsten draait, moet om voor subsidie in aanmerking te komen, voldoen aan de beleidsvoorwaarden. Van alle instellingen in de Amsterdam Bis wordt verwacht dat zij de Fair Practice Code onderschrijven en een eerlijke beloning van werknemers en zzp'ers als uitgangspunt hanteren. Het Concertgebouw zou als actief bestuurslid van de Vereniging van

Schouwburg- en Concertgebouwdirecties op dit gebied een voorbeeldfunctie moeten vervullen, vindt de kunstraad. De kunstraad is van mening dat ook conservatoriumstudenten die in het kader van hun studie optreden tijdens een lunchconcert een passende honorering verdienen.

Het Concertgebouw heeft in de afgelopen kunstenplanperiode gewerkt aan het verder verbreden van het artistieke aanbod door het organiseren van vele concerten met niet-westerse muziek. Vier jaar geleden vroeg Het Concertgebouw om een specifiek budget voor niet-westerse programmering. In het advies *Zo mooi zo anders* constateerde de kunstraad dat dit een kerntaak is voor de instelling. De kunstraad vindt het opvallend dat er opnieuw een dergelijk verzoek ligt voor een fors hoger bedrag.

Diversiteit en inclusie

De kunstraad leest in de plannen meer bewustzijn op het gebied van diversiteit dan in voorgaande jaren. Er zijn stappen gezet; Het Concertgebouw heeft de aanvraag aangevuld met een op eigen initiatief ingediend 'plan van aanpak' op het gebied van diversiteit en inclusie. De voorgenomen activiteiten zijn zodanig incidenteel en generiek dat van een toegewijd en duurzaam diversiteits- en inclusiebeleid amper gesproken kan worden. Wel is het gebouw goed toegankelijk voor mensen met een lichamelijke beperking. De kunstraad is zeer positief over het voornemen om de hoofdingang weer naar de voorkant van Het Concertgebouw te verplaatsen, met uitzicht op het Museumplein.

De kunstraad vindt dat Het Concertgebouw meer werk moet maken van een inclusief personeelsbestand. Uit financiële overwegingen wil Het Concertgebouw het aantal medewerkers niet uitbreiden. De uitdaging is dan om binnen die randvoorwaarden toch een meer cultureel divers palet te realiseren. De raad van toezicht kent nu nog weinig culturele diversiteit in de samenstelling, terwijl de instelling toch al lang bezig is zich anders tot de stad te gaan verhouden.

De diverse samenstelling van de Nederlandse bevolking maakt het noodzakelijk voor de toekomst van Het Concertgebouw een nieuw en gemengd publiek aan te trekken. De omschrijving van hoe het brede

publiek er dan uit moet zien, is echter te summier. De betrokkenheid bij de gewenste doelgroepen met een zogenoemde 'ATALA'-achtergrond strandt volgens de kunstraad in een theoretische analyse. De kunstraad had graag gezien dat Het Concertgebouw zich meer had laten adviseren door culturele instellingen uit de stad die aansluiting hebben bij de doelgroepen die op dit moment niet bediend worden. Volgens de kunstraad is dat de eerste stap in de richting van een serieus diversiteits- en inclusiebeleid. De kunstraad vindt het merkwaardig dat de instelling in het ondernemingsplan geen onderscheid maakt tussen verschillende sociaaleconomische groepen binnen de verscheidene niet-westerse doelgroepen. Het op een lijn stellen van cultureel divers met minder kapitaalkrachtig beschouwt de kunstraad als een vooroordeel, ongeacht de bevindingen van een vooraanstaand adviesbureau.

De kunstraad moedigt de ambities voor een breed aanbod waarin diverse muziekstijlen en landen voorbijkomen aan, maar mist een integrale visie op het verbreden van het aanbod en heeft moeite met de gescheiden programmering. Het aanbod voor het traditionele publiek en voor een nieuw en breder publiek blijven gescheiden werelden. Door deze aanpak blijft Het Concertgebouw vooral een podium voor een traditioneel (vergrijzend) publiek.

De kunstraad heeft begrip voor de positie van het Concertgebouw, aangezien de grootte van een dergelijke instelling het moeilijk maakt om in een nieuwe richting te navigeren. De thema's zijn echter niet nieuw. De kunstraad vindt dat Het Concertgebouw bij uitstek verantwoordelijkheid draagt en ook over budget beschikt om een beoogde koers om te zetten in tastbare resultaten.

Het Concertgebouw wordt op naam in de Amsterdam Bis 2021-2024 opgenomen.

Huidig	€ 1.061.889
Huidig 2020*	€ 1.071.446
Gevraagd	€ 1.375.000
Advies	€ 950.000

*inclusief (eenmalige) 0,9% compensatie nominaal in het jaar 2020

KONINKLIJK CONCERTGEBOUW- ORKEST

Het Koninklijk Concertgebouworkest is een symfonieorkest dat wereldwijd concerten geeft op de belangrijkste podia, onder leiding van de beste dirigenten en op het allerhoogste niveau. Het Koninklijk Concertgebouworkest is een van de Nederlandse ambassadeurs voor internationale excellentie in de kunsten en heeft regelmatig overleg met overheden en het bedrijfsleven over de invulling van deze rol.

Het Concertgebouworkest bestaat uit 120 musici, afkomstig uit zo'n 25 landen. Jaarlijks geeft het orkest rond de zeventig concerten in Het Concertgebouw in Amsterdam en in een gemiddeld jaar zo'n 25 tot 30 op andere podia over de hele wereld. In BOZAR te Brussel is het orkest in residence. Het orkest bereikt jaarlijks ongeveer 250.000 bezoekers. Door de regelmatige radio- en tv-uitzendingen in samenwerking met AVROTROS, en tegenwoordig ook met Mezzo tv en Unitel Classica, wordt dat bereik verveelvoudigd. Van de ruim elfhonderd plaat-, cd- en dvd-opnamen, voor een groot deel uitgegeven onder het eigen label Concertgebouworkest Live, zijn er vele internationaal onderscheiden. Het orkest ondersteunt hoogbegaafde jonge musici en wil hen daarmee perspectief bieden op een loopbaan in de orkestwereld.

Het Concertgebouworkest ambieert voor de komende vier jaar het orkest te blijven waar de grootste namen uit het internationale dirigentenvak en de meest gevraagde solisten en koren hun opwachting maken. Het orkest wil zich blijven inzetten voor een breed symfonisch repertoire dat verder gaat dan alleen 'de canon', waar ruimte is voor bekend en onbekend werk uit alle stijlperiodes. Om een grotere diversiteit aan doelgroepen te kunnen bereiken, wil het orkest de programma's binnen het seizoen toespitsen op specifieke doelgroepen. Ook komt er vanaf 2022 jaarlijks een speciaal kennismakingsconcert voor nieuw publiek, en wordt er een week georganiseerd waarin westers en niet-westers repertoire 'verkend' zal worden.

ADVIES

Artistiek belang

Het Koninklijk Concertgebouworkest is toonaangevend in de wereld. Het orkest opereert vanuit een sterke thuisbasis en speelt ongeveer een kwart van de concerten in het buitenland. Het vakmanschap van de uitvoerende musici uit binnen- en buitenland is van zeer hoog niveau. Mede hierdoor heeft het orkest een prachtige, unieke klank. De oorspronkelijkheid van de klank van het orkest is zeer herkenbaar en wordt wereldwijd geroemd. In het behoud van deze eigen klank ligt volgens de Amsterdamse Kunstraad een belangrijke en mooie taak voor een nieuwe chef-dirigent. Het Koninklijk Concertgebouworkest heeft het plotseling vertrek van de vorige chef-dirigent bekwaam opgelost. De wijze waarop hij is weggegaan, heeft een behoorlijke schok teweeggebracht, binnen en buiten het orkest.

Het artistiek beleid van het Koninklijk Concertgebouworkest is erop gericht om de internationale topkwaliteit van het ensemble te handhaven en te versterken, om met dat ensemble en in samenwerking met de meest motiverende dirigenten en solisten concerten te geven. De combinatie met Het Concertgebouw zorgt voor een trouw publiek dat uit het hele

land naar Amsterdam komt voor een optreden van het orkest. De instelling geeft aan dat het aantal internationale bezoekers is gegroeid, en schrijft dit toe aan het toerisme.

Het orkest wil in de komende tijd met veel meer verschillende formats gaan werken. Coproducties bijvoorbeeld met ITA en Het Nationale Ballet waren er altijd al, nu komt het orkest met meer thematische programma's en doelgroep-programmering. In het nieuwe eigen onderkomen aan het Museumplein, het RCO House, met ruimtes voor repetities, educatie en muziekopnames, zal ook in toenemende mate worden gespeeld voor publiek.

De originaliteit van het aanbod is afhankelijk van het specialisme van de dirigent en de repertoirekeuze. Het Koninklijk Concertgebouworkest geeft aan, het onderscheidend vermogen te willen vergroten en meer ruimte te willen creëren voor bekend en (nieuw) onbekend werk uit alle stijlperiodes. De kunstraad ziet dat de instelling vooral tijdens de A-serie aandacht heeft voor innovatie. Serie A typeert het orkest als actueel, avontuurlijk en aangrijpend, met klassiekers uit de twintigste eeuw, minder bekende werken en nieuwe opdrachtcomposities. Het overige aanbod vindt de kunstraad over het algemeen minder prikkelend. Speciale bewondering spreekt de kunstraad uit voor de enorme zeggingskracht en bewezen veelzijdigheid van het orkest onder leiding van verschillende dirigenten met hun geheel eigen specialisme. De kunstraad heeft vertrouwen dat het orkest ook in de periode zonder vaste chef-dirigent de beoogde kwaliteit kan realiseren.

Belang voor de stad

Het Koninklijk Concertgebouworkest is de absolute top van de klassieke muziek in Amsterdam. Er is voortdurend overleg met de overheid en het bedrijfsleven over de vraag waar en wanneer het orkest als ambassadeur kan optreden. Het is interessant hoe het orkest met dezelfde programma's in verschillende formats probeert in te spelen op de veranderende samenstelling en voorkeuren van het (Amsterdamse) publiek. Zoals het programma rondom Oedipus Rex van Stravinsky, als onderdeel van de themareeks 'Mens en Mythe' waarmee het Concertgebouworkest

zich ook op andere doelgroepen richt. Klaarblijkelijk met succes, de concerten trekken hoge bezoekersaantallen. De instelling zet goede stappen richting verbreding (op dit moment vooral verjonging) van het publiek, maar zou zich meer mogen inspannen om een laagdrempelige uitstraling te realiseren. Het voornemen om vanaf 2022 jaarlijks een grootschalig Kennismakingsconcert gericht op een zeer breed publiek te organiseren, juicht de kunstraad toe. Het orkest is tevens van plan de circa acht gratis toegankelijke lunchconcerten per seizoen te handhaven, evenals het jaarlijkse sociale goodwillconcert (asielzoekerscentra, zorginstellingen en cetera).

Op het gebied van educatie werkt het Concertgebouworkest samen met instellingen als Muziekschool Amsterdam en Aslan Muziekcentrum aan toegankelijk educatieaanbod met een groot bereik in verschillende stadsdelen. Het RCO House speelt hierin een belangrijke rol. Het orkest zoekt naar gelijkwaardige, intensieve en verdiepende relaties met een aantal scholen in Amsterdam en maakt op aantrekkelijke wijze gebruik van de mogelijkheden van digitale applicaties, voor het primair en voortgezet onderwijs. Op platformen als Spotify heeft het orkest een groot aantal wekelijkse luisteraars weten te werven. De kunstraad is positief over de tone of voice waarmee de duizenden volgers op social media worden toegesproken. Ook is de kunstraad enthousiast over de onlinecampagne 'Waar luister jij naar', waarmee de instelling zich op toegankelijke wijze richt op een brede groep nieuwe luisteraars.

Met de RCO Academy biedt het ensemble toptalent uit heel Europa de kans te groeien onder leiding van professionele musici, die ook in binnen- en buitenland masterclasses verzorgen. De Academy is internationaal een belangrijke schakel op het gebied van talentontwikkeling. De kunstraad is verheugd over het 'adoptieprogramma' dat de instelling daarnaast ontwikkelt voor Nederlands muzikaal talent met een migratieachtergrond. Met dit initiatief zet de instelling een concrete stap richting het vergroten van meerstemmigheid in de orkestwereld. Het is goed dat de instelling in het kader van inclusief taalgebruik op zoek gaat naar een passerende benaming.

Uitvoerbaarheid

Om capaciteitsproblemen het hoofd te bieden, wil het orkest met vijf fte strijkers uitbreiden. Hiervoor vraagt de instelling extra geld aan. Snijden in het aantal optredens biedt geen soelaas, vermeldt de aanvraag, aangezien de variabele inkomsten van de producties vrijwel altijd hoger zijn dan de variabele kosten. Minder productie leidt dan tot een negatieve financiële ontwikkeling. Het orkest zet in deze aanvraag in op een versterking van het personeelsbeleid. De kunstraad is blij met de internationale benchmark die het orkest heeft laten maken en zou willen dat de standaard in Nederland in het belonen van musici hoger lag. De risico's voor de toekomst die het orkest benoemt, zijn autonome kostenstijgingen in combinatie met dalende inkomsten door teruglopende kassa-inkomsten, ook internationaal. De kunstraad vindt het goed dat het orkest zelf oplossingsrichtingen voor deze mogelijke problemen aandraagt.

Een topinstelling als het Koninklijk Concertgebouworkest – dat zichzelf overigens steeds vaker op zijn Engels RCO noemt – vereist een stevige directie en een goede raad van toezicht. Niet alleen de serieuze kasstromen vereisen dit, ook de werving en aanstelling op korte termijn van twee nieuwe directieleden. De aanvraag had op het gebied van governance wat uitgebreider kunnen zijn. De kunstraad is positief over de statutair vastgelegde zeggenschap van orkestleden middels de Artistieke Commissie en het Verenigingsbestuur. Door de orkestleden een grote (of zelfs beslissende) stem te geven bij de keuze voor een nieuwe chef-dirigent en invulling van het repertoire, laat de directie zien hoe belangrijk de musici zijn voor de artistieke kleuring van het orkest. De kunstraad ziet dat de directie op personeelsgebied voor uitdagingen heeft gestaan in de afgelopen periode, waarin de veilige werkomgeving ter discussie stond. Lastige maatregelen en de verstrekkende gevolgen die daarmee samenhangen, zijn niet geschuwd.

Aan het begin van de vorige kunstenplanperiode zag de directie geen mogelijkheden de salarissen van de vaste musici te verhogen, zonder significante verhoging van de subsidie van de gemeente Amsterdam. Het orkest heeft de salarissen vanaf 2017 toch kunnen verhogen met ruim 2%.

De kunstraad vindt het goed dat het ensemble zijn verantwoordelijkheid hierin genomen heeft en een eerlijke vergoeding nastreeft.

Opnieuw doet de instelling een beroep op de gemeente Amsterdam voor het realiseren van fair practice. De kunstraad is van mening dat de instelling zich op dit punt te afhankelijk opstelt.

Voor de inhuur van de bij ieder orkest noodzakelijke flexibele mankracht vertrouwt de instelling op de beschikbaarheid van goede remplaçanten. Om deze inhuur te faciliteren, is het orkest via Stichting Remplaçanten Koninklijk Concertgebouworkest aangesloten bij de landelijke Cao Remplaçanten. De kunstraad vindt het goed dat de instelling zich inzet voor de noodzakelijke verbetering van de arbeidsvoorwaarden van remplaçanten, die mede door de Wet arbeidsmarkt in balans (WAB) wordt afgedwongen.

Diversiteit en inclusie

Voor het Concertgebouworkest is het realiseren van meer culturele diversiteit naar eigen zeggen een ingewikkelde opgave. In de eerste plaats wil het orkest werken aan een radicaal grotere 'publieksvoetafdruk'. De kunstraad vindt de constatering dat het beoogde 'nieuwe' publiek per definitie minder draagkrachtig is dan het bestaande publiek te kortzichtig, en te veel gedacht vanuit een stereotiep. Ook de suggestie in het actieplan dat het zeer specifieke kwaliteitsbegrip van het orkest een belemmering vormt om een meer inclusief personeelsbeleid te voeren, vindt de kunstraad in zijn algemeenheid niet juist.

De kunstraad ziet dat het orkest met onder meer audities achter een gordijn inzet op het beperken van onbewuste vooroordelen. Natuurlijk is de beperkte diversiteit op conservatoria van invloed op de aanwas van talent die de meerstemmigheid van het orkest kan vergroten; tegelijkertijd is het orkest door zijn toppositie in het muzikale landschap de uitgelezen instelling om verantwoordelijkheid te nemen voor het beïnvloeden van de keten van talentontwikkeling. De kunstraad is positief over de initiatieven die de organisatie neemt om jonge musici te ondersteunen, zoals in het programma voor talent met een migratieachtergrond. Wel plaatst hij op basis van de beschreven plannen kanttekeningen bij de duurzaamheid

---

van dit initiatief. Het programma lijkt erg op zichzelf te staan. Zo is het de kunstraad niet duidelijk wat er met het resultaat gebeurt en hoe er vervolg wordt gegeven aan het programma.

Het voornemen om kamermuziek op podia in diverse stadsdelen ten gehore te brengen, juicht de kunstraad toe. De uitwerking van de plannen is echter erg summier. Bij de (rand)programmering zou een hoger ambitieniveau op zijn plaats zijn. De conclusie die het Concertgebouworkest trekt dat met de investering in jonge Amsterdammers middels educatieprogramma's vanzelfsprekend een divers samengesteld publiek ontstaat, vindt de kunstraad te simplistisch. De plannen om een meer evenwichtige afspiegeling van de Amsterdamse bevolking bij publiek, personeel en partners te kunnen realiseren, overtuigen de kunstraad nog onvoldoende.

Het Koninklijk Concertgebouworkest wordt op naam in de Amsterdam Bis 2021-2024 opgenomen.

Huidig	€ 6.421.363
Huidig 2020*	€ 6.479.155
Gevraagd	€ 6.809.000
Advies	€ 6.500.000

*inclusief (eenmalige) 0,9% compensatie nominaal in het jaar 2020

MELKWEG

De Melkweg staat voor popcultuur in de breedste zin van het woord. Met ruimte voor onder meer nieuwe vormen van popmuziek, urban culture, film, fotografie en clubcultuur was de Melkweg in 2019 goed voor 1.250 programma's met 540.000 bezoekers. In de Melkweg staan internationaal gevestigde namen naast nieuw talent en krijgen opkomende stromingen de kans een breed publiek te bereiken. Ook tijdens clubnachten komen vele muziekstijlen en publieksgroepen aan bod en wordt een brug geslagen tussen underground en het grote publiek. Het podium richt zich daarnaast op specifieke niches en subculturen van waaruit nieuwe kunstvormen zich aandienen. De verscheidenheid in zaalgrootte van het poppodium, leent zich hiervoor goed.

Vanwege de brede doelgroep zijn er tal van toonaangevende festivals en competitiefinales waar de Melkweg onderdak aan biedt. Zo is het podium jaarlijks de plek waar de opening van het Amsterdam Dance Event plaatsvindt en worden de Grote Prijs van Nederland en het eindfeest van de Popronde in het gebouw georganiseerd.

Diversiteit in de programmering is een identiteitsbepalende factor

voor de Melkweg en vormt, samen met het beleid ten aanzien van talentontwikkeling, een van de twee doelstellingen voor de komende periode. Voor die talentontwikkeling heeft de Melkweg Milk Made opgezet: een 'lab afdeling' waar dertig jongeren bij betrokken zijn. Zij houden zich zowel vóór als achter de schermen bezig met media, marketing, preproductie en programmering en doen zo werkervaring op in de creatieve en culturele sector.

De Melkweg is als enige van de Nederlandse poppodia aangesloten bij het Europese muziekplatform Liveurope. Met financiële steun en kennis uit dit netwerk wordt met jaarlijks 45 concerten aandacht besteed aan nieuwe muziek uit diverse Europese landen. Hieruit zijn onder meer het Scandinavisch festival Nordic Delight en het minifestival EUnderground ontstaan. Ook worden Nederlandse artiesten op hun beurt gepromoot bij de aangesloten Europese podia.

ADVIES

Artistiek belang

De corebusiness van de Melkweg bestaat uit popconcerten en clubnachten. Desalniettemin is er in het ondernemingsplan haast net zo veel aandacht voor de andere activiteiten, de talentontwikkeling, de expo, film, theater, spoken word en dans. De Melkweg is ambitieus en vernieuwend, onder meer met het voornemen ruimte te bieden aan VR, gaming en videokunst. Met dit veelzijdige aanbod blijft de Melkweg zich nadrukkelijk en overtuigend profileren als een breed, activistisch podium met uitgesproken aandacht voor verschillende subculturen. De Melkweg is daarnaast ook een huis voor de urban scene, en er is waardering bij de Amsterdamse Kunstraad voor de wijze waarop het podium deze muziek op relevante wijze een plek geeft, en heeft gegeven. Melkweg Hiphop op Instagram bijvoorbeeld, vormt een community waar het sociaal-maatschappelijk aspect van deze subcultuur (regelmatig) aan bod komt. Meer dan ooit is de Melkweg een plek voor talentontwikkeling. Upstairs, de zaal

met een capaciteit van maximaal 250 personen, is zeer geschikt voor de beginnende bands (uit heel Europa) die de Melkweg programmeert. De combinatie van gevestigde namen en nieuw talent is heel goed voor de ontwikkeling van opkomende artiesten. Dit maakt de Melkweg een uitstekend lanceerpodium. Diversiteit is een vanzelfsprekendheid.

Het artistiek beleid ten aanzien van fotografie en (muziek)film, volgt deze lijn ook. De kracht van deze programmering is dat deze contextueel goed past bij de Melkweg; de programmering is gericht op waar jonge kunstenaars met een diverse achtergrond het over willen hebben. Door de brede programmering van de Melkweg is het aanbod mooi ingebed en komt het in het blikveld van een breed publiek. De koppeling die de Melkweg maakt met kunstacademies en de manier waarop de Melkweg experimenteert met andere vormen van presenteren en verbindingen maakt tussen disciplines en de actualiteit, is hierbij interessant. Zoals het multidisciplinaire evenement Arty Party, waar elk jaar een selectie van de beste werken van studenten van de kunstacademies wordt tentoongesteld, gecureerd door collega-instellingen.

Met de talentontwikkelingsafdeling Milk Made heeft het podium een goed instrument in handen om bij te blijven in kennis over snel wisselende modes in de popcultuur. De experimentele en nicheprogrammering is aantrekkelijk voor subculturen, zij voelen zich thuis in de Melkweg. Daarmee is het podium de plek waar de underground bovengronds komt en waar subcultuur en mainstream met elkaar in contact kunnen komen.

Belang voor de stad

De verbinding tussen popmuziek, film en beeldende kunst, de gevoeligheden voor maatschappelijke thema's die spelen en het brede scala aan activiteiten om jongeren te betrekken, maken van de Melkweg een cruciale instelling in de stad. De kunstraad constateert dat de Melkweg door zijn authenticiteit en actuele programmering steeds weer nieuwe doelgroepen weet te verwelkomen. Hoewel de Melkweg over vijf verschillende zalen beschikt, programmeert de instelling ook elders in de stad, bijvoorbeeld in de Waalse Kerk en in Q-Factory. De Melkweg heeft interessante contacten gelegd in Zuidoost en Nieuw-West om talentvolle dj's

en musici uit die stadsdelen te scouten en een mogelijke vervolgcarière te geven op andere podia.

De Melkweg heeft een internationaal geroemde status en is onmisbaar voor de nachtcultuur. Het podium ziet de nachtprogrammering als een middel om diverse publieksgroepen te bereiken. De Melkweg speelt een essentiële rol in het stimuleren van muzikaal talent binnen de pop-, urban-, hiphop- en indie-muziek in Amsterdam, en daarmee ook in Nederland. Met de maandelijkse RADAR-avond laat de Melkweg zien te willen investeren in 'verborgen' Nederlands talent. Artiesten die hier ontdekt zijn, zien we terug op Eurosonic Noorderslag. De Melkweg biedt een podium aan eindexamenleerlingen van de ROC-opleiding PACT+ en de popopleiding van het Conservatorium van Amsterdam. Ook beeldmakers van ROC's worden benaderd voor exposities met werk van Amsterdamse jongeren. Met het initiatief Milk Made investeert de instelling in jonge creatieven die als maker, programmeur of contentontwikkelaar aanbod verzorgen voor jongeren binnen de urban- en popscene. De kunstraad is erg positief over dit initiatief waarmee jongeren de mogelijkheid wordt geboden relevante ervaring op te doen. Nu Paradiso heeft besloten geen dependance te openen in Nieuw-West, is de Melkweg benaderd met die vraag. De kunstraad waardeert de houding van de Melkweg hierin samen op te trekken met de Meervaart.

De Melkweg is als enige Nederlandse instelling aangesloten bij het Europese muzieknetwerk Liveurope. Deze organisatie, mede ondersteund door de Europese Unie, wil vernieuwers uit de livemuziek naar een zo groot mogelijk publiek binnen Europa brengen. De Melkweg werkt als stuurcommissielid nauw samen met de Europese instellingen en zet zich hiermee in voor een sterke culturele economie en een divers live muziekrepertoire.

In de stad werkt de Melkweg samen met een indrukwekkend aantal partijen, waaronder Holland Festival, GRAP, Unseen, Tropenmuseum, IDFA, Foam en Julidans.

Uitvoerbaarheid

De eigen inkomsten zijn met 92% hoog. Het aanstellen van een coördinator fondsenwerving heeft nog niet geleid tot een verhoging van de inkomsten voor de risicovolle programmering. De kunstraad hoopt dat de aanstelling van een nieuwe fondsenwerver zal leiden tot stijging van de middelen. Wat betreft fair practice is het standpunt dat de Melkweg inneemt transparant. De Melkweg past de code toe op het (vaste) personeel door middel van de Cao Nederlandse Poppodia en -Festivals 2019-2020. De instelling voldoet op dit moment nog niet altijd aan de code waar het gaat om vergoedingen aan beginnende zelfstandige makers en artiesten, maar de kunstraad kijkt uit naar de uitkomsten van het onderzoek van de branchevereniging Vereniging Nederlandse Poppodia en -Festivals wat betreft het opzetten van richtlijnen en de toepassing hiervan.

Het getuigt van goed ondernemerschap dat de instelling ook events durft los te laten wanneer blijkt dat ze niet rendabel zijn, zoals bij het Encore Festival op NDSM, dat was voortgekomen uit een zeer succesvolle wekelijkse clubavond.

Er wordt in de begroting voor de komende vier jaren uitgegaan van een uiteindelijke daling in publiekscijfers van bijna 100.000 bezoekers ten opzichte van 2019. Daar worden verschillende argumenten voor aangevoerd, van bewuste keuzes zoals meer evenementen rond sociaal-maatschappelijke thema's tot externe factoren als Brexit of het verbod op een rokersruimte. De kunstraad begrijpt de impact van externe factoren en heeft desondanks vertrouwen in het ondernemerschap van de instelling.

Diversiteit en inclusie

De Melkweg geeft in het ondernemingsplan een reflectie op wat de Code Diversiteit & Inclusie in de dagelijkse gang van zaken betekent. Hieruit blijkt dat inclusie voor de instelling een basiswaarde is. De Melkweg is van nature een diverse organisatie met personeel dat zich thuis voelt bij de verschillende muziekgenres en bijbehorende subculturen. Werving gebeurt op basis van grootstedelijke profielen. De Melkweg zet in op een toekomstgericht personeelsbeleid met focus op groei en ontwikkeling van

de medewerkers. De instelling investeert in scholing om de potentie van het personeel optimaal te benutten.

De programmering trekt publieksgroepen die veel minder in andere culturele instellingen in het centrum te zien zijn. Voor veel jonge Amsterdammers is de Melkweg de plek waar ze voor het eerst in aanraking komen met popcultuur en livemuziek.

De kunstraad is positief over de samenwerking met diverse spelers in de stad, zoals de voorgenomen intensivering van de samenwerking met radiozender en jongerenplatform FunX. Het is goed dat de Melkweg zijn bezoekers en artiesten een gevoel van eigenaarschap geeft over hun optreden of expositie. Een mooi voorbeeld daarvan is de viering van de terugkeer van rapper Typhoon door hem een week lang 'de sleutel' van de Melkweg te geven. De huidige indeling in het pand weerhoudt bezoekers ervan ook andere subculturen te ontdekken. Daarom is de kunstraad verheugd over de plannen om de toegankelijkheid van café MILK te vergroten. Er liggen kansen voor de identiteit van het café, dat als ontmoetingsplek voor verschillende doelgroepen kan dienen. Op het gebied van toegankelijkheid voor personen met een fysieke beperking is er nog ruimte voor verbetering. Zo heeft de Max-zaal slechts één specifieke rolstoelplek.

Melkweg wordt op naam in de Amsterdam Bis 2021-2024 opgenomen.

Huidig	€ 977.858
Huidig 2020*	€ 986.659
Gevraagd	€ 1.090.000
Advies	€ 986.659

*inclusief (eenmalige) 0,9% compensatie nominaal in het jaar 2020

MUZIEKGEBOUW AAN 'T IJ

Het Muziekgebouw aan 't IJ is het podium in Amsterdam voor hedendaagse muziek en de daaraan gerelateerde genres klassiek, jazz, elektronische pop en wereldmuziek. Het Muziekgebouw wil een hoge kwaliteit muziek brengen aan een zo breed mogelijk publiek van alle leeftijden. De uitgangspunten hierbij zijn: liefde voor muziek, vooroplopen en spraakmakend zijn. Het Muziekgebouw wil de concertpraktijk en -beleving vernieuwen in nauwe samenwerking met ensembles, musici, podia, en andere cultuurinstellingen uit binnen- en buitenland. In 2018 trok het Muziekgebouw 134.000 concertbezoekers met 371 concerten.

Met programma's als de Donderdagavondserie, waarin Nederlandse ensembles centraal staan, en Piano, Grote Zangers en Oude Muziek heeft het Muziekgebouw de afgelopen jaren succes geboekt. De series The Rest is Noise en Muziektheater, creëren ruimte voor een nieuwe generatie makers en publiek, en met Picknick in Muziekgebouw Park boort het podium nieuwe publieksgroepen aan. Samen met het BIMHUIS ambientert het Muziekgebouw de komende jaren meer vermenging van doelgroepen als het gaat om jazz, hedendaagse en elektronische muziek.

Voor talentontwikkeling legt het Muziekgebouw in het SoundLAB de basis voor de toekomstige generatie nieuwe makers. Met het Conservatorium van Amsterdam (CvA) is een nieuwe serie concerten in de openbare ruimte van het Muziekgebouw gecreëerd: Echoes of Nothing. De studenten worden door docenten van het CvA en het Muziekgebouw gecoacht in hun curatorschap en in de productie, marketing en techniek.

Het Muziekgebouw aan 't IJ wil investeren in meer pluriformiteit om er voor alle Amsterdammers te kunnen zijn, maar ook om een epicentrum van de Nederlandse contemporaine muziekcultuur te worden. Landelijke netwerkpartners hierbij zijn onder meer November Music, Korzo, de Doelen en AskolSchönberg. Het Muziekgebouw wil hiervoor een 'levend collectief' opzetten: Rizoom. Nieuwe curatoren zijn hierin tijdelijk aan het Muziekgebouw verbonden en vormen partners met andere makers in het gebouw.

ADVIES

Artistiek belang

De positie van het Muziekgebouw aan 't IJ als thuisbasis voor de muziekensembles is in de afgelopen periode uitgebouwd en verbreed naar meer muziekgenres. Het huis van de hedendaagse muziek is een moderne concertzaal geworden en speelt een centrale rol in het muzikale landschap van Amsterdam. Muziekgebouw aan 't IJ behoudt zijn belangrijke rol als verbinder van de ensembles. Het scala aan artiesten dat het Muziekgebouw programmeert, is enorm gevarieerd. Wat de musici gemeen hebben, is de buitengewone kwaliteit. Programma's variëren van experimenteel tot schijnbaar traditioneel. Schijnbaar, want ook de traditionele programma's zijn zo gekozen dat ze een aanvulling vormen op het overige aanbod in Amsterdam, vanwege de artiest, de invalshoek of de context. Dat is een knappe prestatie.

Het Muziekgebouw is ook het huis voor een aantal festivals, waarvan enkele buitengewoon succesvol zijn, zoals de Cello Biënnale

Amsterdam en de Strijkkwartet Biënnale Amsterdam. Maar ook minder opgemerkte, eigenzinnige festivals als MicroFest (gewijd aan microtonale muziek) en de bijzondere festivals rond afzonderlijke componisten, zoals het Ligeti Festival, vinden er plaats. Festivals lenen zich bij uitstek voor reflectie, vernieuwing en verbreding en passen daarom uitstekend bij de uitgangspunten van het Muziekgebouw. Bovendien zorgen festivals met hun focus, hun gebundelde concentratie en de randprogrammering dikwijls voor een publieksvriendelijker aanzien van het gebouw.

De Amsterdamse Kunstraad is verheugd over het voornemen alle bruikbare ruimte in het gebouw te benutten voor makers en innovatieve producties. Deze houding van meer openheid draagt bij aan de doelstelling van meer pluriformiteit. De instelling wil graag een betere dwarsdoorsnede van de Amsterdamse bevolking bereiken en slaagt daar nog onvoldoende in. Met Rizoom wil de instelling nieuwe genres en uitingen in de contemporaine muziekcultuur ontdekken en tot wasdom brengen. Ook als de landelijke aanvraag niet gehonoreerd wordt, wil het Muziekgebouw met zeven partners en de juiste Amsterdamse netwerken dit collectief in leven roepen. In de aanvraag lijken de toekomst van het Muziekgebouw en het succes van Rizoom met elkaar verweven. Het Muziekgebouw bekleedt een zelfstandige, interessante positie. Ook zonder aparte subsidie voor Rizoom, dat als plan nog in de kinderschoenen staat, is het Muziekgebouw aan 't IJ in staat vernieuwing tot stand te brengen.

De kunstraad heeft twijfels over de voorgenomen optredens van studenten in de foyer tijdens de inloop van het concertpubliek. Dit draagt wellicht bij aan de sfeer in het gebouw, maar het is geen dankbare taak voor de musici en doet meestal geen recht aan hun kwaliteiten.

Belang voor de stad

Het Muziekgebouw functioneert als het lokale knooppunt van hedendaagse muziek en heeft mede door de goede akoestiek in korte tijd internationaal faam opgebouwd. Het internationaal georiënteerde opdrachtbeleid, financieel ondersteund door Ammodo, draagt hieraan bij. Onder Amsterdammers is het bereik nog niet breed genoeg, zoals de instelling ook aangeeft in de aanvraag. Evengoed vormt het Muziekgebouw

zelf al een mooie aanvulling op Het Concertgebouw dat voor het klassieke repertoire een traditioneler publiek bedient. Het verbreden van het publieksbereik is een belangrijke ambitie waar het artistieke beleid door het zoeken naar nieuwe muziekvormen onderdeel van uitmaakt. De curatoren die onder de vlag van Rizoom aan het werk gaan, brengen, zo hoopt Muziekgebouw aan 't IJ, een eigen publiek mee. Zij krijgen een jaarlijkse aanstelling en vullen twintig 'concertavonden'. De kunstraad hoopt dat met het aanstellen van de curatoren de ingeslagen weg naar het bouwen van nieuwe communities verder ontwikkeld wordt.

Het Muziekgebouw geeft blijk van goed inzicht in de publieksgroepen. Het huidige publiek is al een gedifferentieerde bezoekersgroep, maar men streeft naar verbetering. De doelstellingen zijn concreet. Voor ogen staat om het aandeel bezoekers uit Amsterdam-Noord, Nieuw-West en Zuidoost te verhogen van 25% tot minstens 30%. Ook de leeftijdsgroep onder de 35 jaar wordt aangemoedigd het Muziekgebouw te bezoeken. In 2024 moet deze groep van 15% naar 20% gegroeid zijn in het totale bezoekersaantal. Met enige trots vermeldt het Muziekgebouw de achtergrond van het nieuwe hoofd marketing. Deze heeft ervaring opgedaan als marketingstrateeg in Club Trouw en als creatief directeur bij De School in Nieuw-West. Beide locaties gericht op jong publiek en dus een duidelijke vingerwijzing ten aanzien van de kant die het Muziekgebouw op wil.

Met het prijsbeleid probeert de instelling de drempel voor diverse groepen zo laag mogelijk te houden. De kunstraad betwijfelt of de drempel voor desbetreffende groepen van financiële aard is, of dat de muzieksoorten in het programma nog te zeer op een klein en vast publiek zijn toegesneden.

Samen met de Meervaart organiseert het Muziekgebouw het Ud Festival, en een programmaserie rond de 50-jarige relatie tussen Marokko en Nederland, waar ook ROSE stories en het Amsterdams Andalusisch Orkest bij betrokken zijn.

Uitvoerbaarheid

Het Muziekgebouw aan 't IJ heeft een begroting opgesteld waarbij de groei van het aantal concerten en het aantal bezoekers van de

afgelopen jaren wordt getemperd, om meer financiële ruimte te maken voor artistieke innovatie. Ook de commerciële verhuur loopt terug, zodat de zalen en studio's vaker beschikbaar zijn voor makers, ensembles en muziekgroepen. De kunstraad vindt het verstandig dat de instelling wil investeren in het verhogen van de kwaliteit van haar activiteiten.

De instelling beschikt over een gezonde bedrijfsvoering en heeft voor ongeveer 50% eigen inkomsten. Op basis van de resultaten in de huidige kunstenplanperiode heeft de kunstraad vertrouwen in de capaciteit van de directie om het ondernemingsplan goed uit te voeren. De ambities uit het ondernemingsplan sluiten naadloos aan op de criteria uit de Hoofdlijnen Kunst en Cultuur 2021-2024; ook voor wat betreft aandacht voor nachtcultuur. De kunstraad vraagt zich af hoeveel nachtvergunningen beschikbaar zijn voor het Muziekgebouw en of de ambities op dit vlak realistisch zijn.

De Governance Code Cultuur en de Fair Practice Code worden gehanteerd. Het is goed dat het Muziekgebouw met 'open begrotingen' werkt, zodat er controle kan zijn op het toepassen van fair practice door zijn bespelers. Het Muziekgebouw maakt zich sterk voor eerlijk honoreren in de muzieksector en heeft meer geld uitgetrokken op zijn begroting voor uitkoopsommen terwijl het aantal concerten naar beneden gaat. Voor honoraria van componisten en musici worden de richtlijnen van Nieuw Geneco en Fonds Podiumkunsten gehanteerd, staat in de aanvraag. Dit kan op instemming van de kunstraad rekenen.

Het Muziekgebouw maakt zich zorgen over de mogelijke invoering van een kostprijsdekkende huur door de gemeente nadat het subsidiebedrag voor vier jaar is vastgezet. De kunstraad deelt die zorg en adviseert elke huurverhoging te compenseren in de vaste kunstenplan-subsidie, zodat deze niet ten laste komt van het exploitatiebudget.

Diversiteit en inclusie

Het Muziekgebouw heeft nog terrein te winnen als het gaat om diversiteit op het podium, in het publiek, bij de partners en het eigen personeel. Er is een intensief human resources-traject gestart om meer inzicht te krijgen in de motivatie en ambitie van de werknemers, maar dit is vooral

bedoeld om de omslag te maken naar de nieuwe organisatie die nodig is om dit beleidsplan uit te voeren. Het werven van medewerkers met een biculturele achtergrond is tot nu toe, volgens het ondernemingsplan, vooral gelukt op de afdelingen educatie en publieksservice.

Qua publiek is Muziekgebouw aan 't IJ nog geen afspiegeling van de stad. Nu komt er vooral publiek uit de stadsdelen Centrum en Zuid, aangevuld met muziekliefhebbers en beoefenaars uit de andere stadsdelen. Nieuw-West, Noord en Zuidoost zijn onvoldoende vertegenwoordigd. De nieuwe koers is vanuit dat perspectief hard nodig om als instelling in de toekomst te kunnen overleven. Om het proces te versnellen, werkt het Muziekgebouw samen met partners die culturele diversiteit meebrengen zoals Stichting Naad, Soirée Marocaine/Stichting Inclusive, Pink Marrakech en maatschappelijke organisaties als Civic Amsterdam. Door de relevante samenwerkingen die op basis van gelijkwaardigheid tot stand komen, heeft de kunstraad vertrouwen in deze strategie. Het SoundLAB voor kinderen biedt ook een opstap naar verbreding. De kunstraad heeft waardering voor de ambitie alle schoolgaande kinderen in de Metropoolregio Amsterdam ten minste één keer in contact te brengen met Muziekgebouw/BIMHUIS.

Muziekgebouw aan 't IJ wordt op naam in de Amsterdam Bis 2021-2024 opgenomen.

Huidig	€ 2.902.054
Huidig 2020*	€ 2.928.172
Gevraagd	€ 3.200.000
Advies	€ 2.870.000

*inclusief (eenmalige) 0,9% compensatie nominaal in het jaar 2020

PARADISO

Paradiso is een poppodium in de breedste zin van het woord: het biedt niet alleen ruimte aan popmuziek en verwante muziekstijlen, het ambieert ook hét huis te zijn van de popcultuur. Popcultuur is op allerlei manieren verweven in de samenleving en draagt bij aan de maatschappij als het gaat om cultuurparticipatie en talentontwikkeling. Paradiso wil daar een reflectie van zijn van deze innovatieve cultuur die terug te vinden is in film, theater, games, grafische vormgeving, beeldende kunst, mode, dans en literatuur. Het zwaartepunt van de programmering ligt bij popmuziek, maar Paradiso beperkt zich niet tot bepaalde (muziek)genres, disciplines of landen. Paradiso biedt een podium aan een breed spectrum van genres en artiesten en streeft daarbij naar een balans tussen grote gevestigde namen en beginnend talent en tussen mainstream repertoire en niche programmering. In 2019 trok Paradiso bijna 700.000 bezoekers met 1420 programma's, onder meer met locatieprogrammering op kleinere podia in Amsterdam als Bitterzoet, Cinetol, 't Zonnehuis, Paradiso Noord en op allerlei andere plekken in de stad. Daarmee is het podium een van de meest bezochte culturele instellingen van Amsterdam. In de afgelopen beleidsperiode investeerde

Paradiso veel in deze andere podia en zette daar in op het ondersteunen van nieuw talent.

In de komende kunstenplanperiode wil Paradiso nog altijd de stad in de volle breedte bedienen en met een diverse programmering een net zo divers publiek op de been brengen, zij het doelgerichter en met minder concerten. Paradiso wil voor talentontwikkeling mensen kennis laten maken met livemuziek en hen laten excelleren. De cultuureducatieve programmaserie 'De Uitvinders van ...' krijgt hiervoor navolging buiten Paradiso. De instelling gaat door met het investeren in de ontwikkeling van nieuw programma-aanbod met nieuwe concepten voor club- en nacht-programmering gericht op het behoud van hoogwaardige nachtcultuur in het centrum. Live-muziek zal in de nacht vaker de ruimte krijgen, zoals dat eerder al het geval was tijdens het Amsterdam Dance Event en het Super Sonic Jazz Festival.

ADVIES

Artistiek belang

De mate waarin Paradiso zijn publiek aan het Leidseplein weet te bedienen, met soms wel vijf concerten op een dag, grenst volgens de Amsterdamse Kunstraad aan het bovennatuurlijke. Het aantal initiatieven en de omvang van de output is enorm. De kwaliteit van de programmering lijdt hier niet onder, maar soms voelt het te 'fabrieksmatig' voor muzikanten en publiek. De strategie van de afgelopen jaren om zo veel mogelijk te willen boeken op zo veel mogelijk plekken, heeft niet goed uitgepakt. Het leek alsof Paradiso een stempel op de hele stad wilde drukken. De kunstraad is blij dat de instelling zich wat matigt in dit opzicht. Een voorwaarde voor een nieuwe externe Paradiso-locatie is dat er inkomsten uit horeca te halen zijn, in dit opzicht kiest Paradiso voor een veiliger koers.

Paradiso heeft een historische, institutionele waarde binnen het popgenre en is van oudsher een sterk merk. De instelling heeft op het podium altijd diversiteit laten zien. De programmering is zeer uitgebreid

en gevarieerd, van popmuziek tot clubnachten en klassieke muziek, en van politiek tot beeldende kunst en dans. De artiesten behoren tot de wereldtop, of zetten net de eerste stappen in het vak. Paradiso maakt graag ruimte voor experimenten en is continu in ontwikkeling. Na de succesvolle stap naar Noord in de Tolhuistuin heeft Paradiso in Cinetol (Zuid) geïnvesteerd. Paradiso is medeoprichter van het Milkshake Festival dat ook in São Paulo wordt uitgevoerd. Alle stichtingen die gelieerd zijn aan Paradiso zijn stuk voor stuk artistiek relevant in hun eigen domein. De kunstraad roemt de originele, urgente en excellente programmering. De internationale contacten van Paradiso zijn uniek, grote sterren geven soms de voorkeur aan Paradiso als ze ook in de ArenA of AFAS Live kunnen optreden. Het is een mooi gebaar dat het podium een online archief bijhoudt van alle concerten uit de afgelopen 52 jaar en waar mogelijk ook beeld of geluidsmateriaal beschikbaar stelt.

Belang voor de stad

Paradiso ziet het als zijn corebusiness om jonge bands op weg te helpen. Hiertoe is een keten van speelplekken ontwikkeld van klein naar groot via een paar tussenstappen. Paradiso reflecteert in de aanvraag op de pogingen in Nieuw-West een dependance op te zetten en op de onderhandelingen over een Paradiso-podium op het Westergasterrein wat niet doorgaat. De kunstraad is het ermee eens dat niet alles tegelijk tot bloei kan komen. Paradiso moet keuzes maken en de keten van zalen voor de ontwikkeling van talent overeind houden. De kunstraad hoopt dat Paradiso zijn inzet op het gebied van talentontwikkeling vergroot, wat past bij een instelling die veel kansen biedt aan volgende generaties.

Paradiso is in Amsterdam een onmisbare schakel voor popmuziek, popcultuur, het nachtleven, internationale artiesten en de *indie scene*, ook vanwege de impact van alle aan Paradiso gelieerde stichtingen. De maatschappelijke relevantie van Paradiso komt eveneens tot uiting in de laagdrempelige toegang tot een brede lijn concerten, waarbij zowel voor gerenommeerde als experimentele acts en publieksgroepen wordt gekozen. Nu het nachtelijke clubleven zich verplaatst naar de randen van de stad, wint de nachtprogrammering aan belang voor de stad.

Veranderingen in uitgaansgedrag door het festivalaanbod, maar ook doordat bezoekers minder loyaal zijn aan vaste clubavonden, zorgen voor een terugloop in publiekscijfers. Paradiso zet zich expliciet in om zijn prominente podium in het centrum toegankelijk te houden voor de ontwikkeling van inhoudelijk interessant nachtaanbod en koppelt de programmering terecht aan talentontwikkeling. De kunstraad is positief over de aanstelling van twee programmeurs om zo het aanbod van subgenres in de nachtprogrammering te verbreden. Het groot aantal beveiligers bij de entree, die na klachten van buurtbewoners de orde bewaken, zorgt helaas voor een minder gastvrije binnenkomst.

De omvang van het educatieprogramma is bescheiden. Intern wordt een traineeteam opgeleid met een jonge producent, een bedrijfsleider, een programmeur en een publiciteitsmedewerker, om uiteindelijk als zelfstandig team te opereren. De kunstraad vindt dit een mooi project. De marketing van Paradiso is goed. Tijdens de vorige subsidieronde heeft de instelling aangegeven zich zorgen te maken over het hoofdzakelijk 'witte' publiek dat de concerten bezoekt. De huidige aanvraag zwijgt over dit onderwerp, al geeft het podium wel aan, extra inspanningen te verrichten om een breder publiek binnen te krijgen door de gemeenschappen rond de sub brands te versterken. In de aanvraag ontbreekt een reflectie op de geboekte progressie ten aanzien van de publieksverbreding, evenals concrete en meetbare doelstellingen. Ook had de kunstraad de strategie voor West en Nieuw-West graag meer uitgewerkt willen zien.

Uitvoerbaarheid

De gemeente Amsterdam betaalt maar voor een klein deel mee aan de financiering van Paradiso. Het podium kan voor meer dan 95% op eigen benen staan. Voor de komende periode voorziet Paradiso een kostenstijging van 800.000 euro per jaar, waarvan zij de helft in de vorm van extra subsidie bij de gemeente aanvraagt.

Paradiso heeft veel verlies geleden in voorgaande jaren zodat het eigen vermogen is gedaald. De instelling gaat minder buiten het eigen huis programmeren en toch stijgen de programmeringskosten. Naast de voorgenomen extra investeringen in nieuw programma-aanbod heeft deze

stijging te maken met toenemende reis- en verblijfskosten, en personeelskosten. De kunstraad hoopt dat de verwachte stijging van gages slechts een geringe invloed zal hebben op de toegangsprijzen, om terugloop in bezoekersaantallen te voorkomen. De vele verzoeken die Paradiso krijgt om de zaal te huren worden afgeslagen, tenzij het aanbod past bij het profiel van Paradiso. De kunstraad ziet een groeiende druk op de exploitatie als gevolg van de ambitie om op meer externe locaties te programmeren en de concurrentie met vele festivals.

Met betrekking tot de Fair Practice Code schrijft Paradiso dat het zich aansluit bij het standpunt van de Vereniging Nederlandse Poppodia en -Festivals (VNPf): 'De popsector streeft ernaar popmuzici een gage te betalen die fair is voor de bespeler en tegelijkertijd niet leidt tot verschraling van het aanbod doordat de programmering niet meer is te bekostigen. [...] De VNPf gaat in samenspraak met [...] popmuzikanten in 2020 werken aan de totstandkoming van een in de popsector passende honorariumrichtlijn.' De kunstraad kijkt uit naar de toepassing van de honorariumrichtlijn waarover gesproken wordt in de aanvraag.

Diversiteit en inclusie

Het is een grote verdienste van Paradiso dat zij al initiatieven ondersteunde van makers met een diverse achtergrond toen dat nog niet werd aangemoedigd. Zo stond zij aan de wieg van Likeminds en Marmoucha. Deze aandacht vertaalde zich lange tijd echter niet naar een gemengd publiek voor de concerten in Paradiso. De kunstraad denkt dat er in de afgelopen jaren hard gewerkt is om een meer gemengd publiek binnen te krijgen en vindt dat er sprake is van een opwaartse lijn. Zo kennen de Korendagen, clubnacht Rapido en het Suikerfeest een vanzelfsprekende plek binnen het totaalprogramma. De genderdiversiteit op het podium blijft een punt van aandacht. Hoewel een lichte kentering is waar te nemen, wordt de popwereld nog door mannen gedomineerd. Paradiso doet bewust moeite om meer vrouwen een podium te geven, onder meer met emancipatoire hiphop. Ook zet de instelling zich actief in meerstemmigheid in het programma te waarborgen, waardoor op het podium ruimte is voor zowel ongekuiste rap als het bezoek van de vrouwelijke imam Amina

---

Wadud die als eerste vrouw in Nederland publiekelijk in het vrijdagmiddaggebed vooring. Dit vindt de kunstraad te prijzen.

Het actieplan dat Paradiso heeft ingediend, is helder. De belangrijkste ambitie is het mengen van verschillende doelgroepen. Hiertoe staan de deuren van de grote en kleine zaal vaak open. De kunstraad vindt het mengen van publieksgroepen een nobele doelstelling. Het is belangrijk dat mensen uit verschillende bevolkingsgroepen en met verschillende muziekvoorkeuren elkaar tegenkomen in Paradiso. Het traineeteam biedt een mogelijkheid het personeelsbestand op een organische manier diverser te maken. Een goed instrument volgens de kunstraad, die van mening is dat Paradiso op het vlak van de samenstelling van het personeel nog weinig cultureel divers is. Er is veel waardering voor de manier waarop Paradiso met rolstoelgebruikers omgaat. Bijvoorbeeld door hen de sleutel van de lift te geven, waardoor zij zich zelfstandig kunnen bewegen door het pand.

Paradiso wordt op naam in de Amsterdam Bis 2021-2024 opgenomen.

Huidig	€ 683.771
Huidig 2020*	€ 689.925
Gevraagd	€ 1.089.925
Advies	€ 710.000

*inclusief (eenmalige) 0,9% compensatie nominaal in het jaar 2020

ADVIEZEN MUZIEK EN MUZIEKTHEATER

Functie 9

AMSTERDAM SINFONIETTA

Amsterdam Sinfonietta is een strijkorkest bestaande uit 22 musici die met optredens in binnen- en buitenland het volledige repertoire voor strijkorkest belichten, van bekend erfgoed tot nieuw werk. Dit doet het onder leiding van violist en artistiek leider Candida Thompson, samen met (inter)nationaal bekende solisten en musici. Het orkest levert een bijdrage aan de uitbreiding van het repertoire en verkent de artistieke grenzen met crossovers tussen muziekgenres en andere kunstdisciplines.

Naast een tweetal geplande intercontinentale tournees naar Azië en Zuid-Amerika ontwikkelt Amsterdam Sinfonietta de komende kunstplanperiode binnen vier formats cross-culturele en cross-disciplinaire projecten. Onder de noemer Meesterwerken en premières worden bekende werken aangevuld met eerste uitvoeringen van hedendaagse componisten en arrangeurs. Hierbij kiest Amsterdam Sinfonietta voor opdrachten aan bekende componisten én jong talent. Ook zoekt het orkest de verbinding met muziekgenres als pop, jazz en rap, legt het een verbinding met dans en richt het de focus op Iran en India voor de cross-culturele projecten. De Amsterdam Sinfonietta Solisten brengen in een kleine setting bekende en

onbekende werken uit het kamermuziekrepertoire ten gehore.

In samenwerking met scholen, conservatoria en jeugdstrijkorkesten ontwikkelt Sinfonietta Academy diverse initiatieven voor educatie en talentontwikkeling om een jongere generatie kennis te laten maken met het strijke repertoire. Het ensemble wil tevens de toegankelijkheid vergroten onder een publiek dat vanwege zijn achtergrond of beperkte budget niet vanzelfsprekend een klassiek concert bezoekt. Daartoe ontplooit het activiteiten zoals concerten, participatieworkshops, een amateurdag en KleuterSinfonietta, in het nieuw te openen 'tweede thuis' in de Betlehemkerk in de Vogelbuurt in Noord. Hiermee stimuleert het ensemble de creatieve ontwikkeling van kinderen. Ook zal Amsterdam Sinfonietta uitvoeringen organiseren op onverwachte locaties met programma's en partners die de weg openen naar een jong en divers publiek. Met compositie- en arrangementsopdrachten wordt de canon verbreed om zo een breder publiek aan te spreken.

ADVIES

Artistiek belang

Amsterdam Sinfonietta is een strijkersensemble zonder dirigent, dat uitvoeringen op hoog niveau geeft. De programma's zijn afwisselend en verrassend. Het repertoire bestaat voor een belangrijk deel uit klassieke muziek van barok tot 21e eeuw, vaak in samenwerking met nationale en internationale topsolisten als violiste Janine Jansen of pianiste Beatrice Rana. Binnen het programmaformat Meesterwerken en premières wordt populair klassiek repertoire gecompliceerd met eerste uitvoeringen van hedendaagse componisten en arrangeurs. Daarnaast verbindt het ensemble zich met artiesten met een andere muzikale invalshoek en uit andere disciplines. Dit heeft volgens de Amsterdamse Kunstraad interessante crossovers opgeleverd, onder meer met Rufus Wainwright in de serie Breder dan Klassiek. De namen die genoemd worden, maken nieuwsgierig, ook door interessante crossovers, zoals op het vlak van urban dans.

Amsterdam Sinfonietta blijft zich vernieuwen in genres en vormen. Het is bewonderenswaardig dat het ensemble echt de dialoog aangaat met werelden buitende klassieke muziek en andere kunsten. Road to Iran, het project met onder anderen cellist Kian Soltani, bracht Iraanse en westerse klassieke klanken samen in spannende nieuwe composities. Ook de inzet van Amsterdam Sinfonietta voor nieuw repertoire is te prijzen. Interpretaties zijn, en dat is kenmerkend voor dit gezelschap, zeer goed verzorgd. Zoals het romantische programma An die ferne Geliebte rondom liederen van Richard Strauss in nieuwe arrangementen. Al zijn ze soms ook wat aan de brave kant.

Amsterdam Sinfonietta scoort zeer goed als het gaat om artistieke kwaliteit. Het ensemble bestaat uit musici van hoog niveau. Er is sprake van vakmanschap, excellentie, eigenheid en ambitie. Dit telt op naar een sterke artistieke visie die heeft geleid tot een groei van internationale activiteiten en successen in het buitenland. Geen ander Amsterdams strijkorkest beschikt over dezelfde kwaliteit en output. De kunstraad vindt dat Amsterdam Sinfonietta uitblinkt in het traditionele strijkorkestrepertoire.

Belang voor de stad

Na de experimenten in de vorm van crossovers met andere muziekgenres en andere kunst disciplines wil Amsterdam Sinfonietta zich in de komende jaren ook richten op samenwerkingen die de instelling zelf als *cross-culture* typeert. Het ensemble wil met zijn compositie- en arrangementopdrachten zorgen voor een verbreding van de canon, opdat een divers publiek zich er vaker in herkent. Amsterdam Sinfonietta bereikt publiek van alle leeftijden. De kunstraad is enthousiast over KleuterSinfonietta voor kinderen in de leeftijd van vier tot zes jaar, waarmee het ensemble al sinds 2005 jaarlijks 7.000 bezoekers weet te bereiken uit alle wijken van de stad. Het publieksbeleid vindt de kunstraad erg mager en hangt in hoge mate af van de samenwerkingspartners waarmee het bereik vergroot kan worden. Het is zeer te prijzen dat het ensemble een tweede vestiging in de Bethlehemkerk in Noord wil openen om de banden met de stad meer aan te halen. De kunstraad waarschuwt ervoor dat wanneer de beoogde locatie wordt omarmd door 'nieuwe' noorderlingen dat juist een extra drempel

zou kunnen vormen voor de oorspronkelijke bewoners in Noord. Een probleem dat zich vaker voordoet in gegentrificeerde wijken. De opgebouwde ervaring met educatie en talentontwikkeling via Sinfonietta Academy, IMC on Tour en de samenwerking met het Conservatorium van Amsterdam en jeugdstrijkorkesten als het Nederlands Jeugd Strijkorkest wil het ensemble gebruiken op de nieuwe locatie in Amsterdam-Noord.

De internationale samenwerkingen die in de afgelopen tien jaar door het ensemble zijn opgebouwd, versterken het genre wereldwijd. Via gerenommeerde tourmanagementbureaus trad het ensemble op in zalen als de Elbphilharmonie (Hamburg), Cité de la musique (Parijs), Barbican (Londen), Konzerthaus (Wenen), Teatro Colón (Buenos Aires) en NCPA (Peking). Uit het netwerk komen ook opdrachten voort. Voor de opdracht die Amsterdam Sinfonietta heeft verstrekt aan Thomas Adès werkt de instelling samen met zeven mede-opdrachtgevers: Australian Chamber Orchestra (Australië), New Jersey Symphony Orchestra (Verenigde Staten), Kammerorchester Basel (Zwitserland), Munich Chamber Orchestra (Duitsland), Gstaad Menuhin Festival (Zwitserland), Hong Kong Sinfonietta (China) en Istanbul Music Festival (Turkije).

Er ligt een ambitieus plan om aan de slag te gaan in de Vogelbuurt in Amsterdam-Noord. Deze plannen zitten nog in de aanvangsfase en de kunstraad meent dat het ensemble er echt de schouders onder zal moeten zetten om tot resultaten te komen. Er is vertrouwen dat de activiteiten met integriteit en liefde worden vormgegeven, maar de kunstraad waarschuwt voor te hoge verwachtingen. De stap naar de Vogelbuurt in Noord is mooi omdat dit een zeer diverse wijk is. Het ensemble zal wel zorgvuldig moeten kijken hoe het aansluiting gaat vinden bij de buurtbewoners.

Uitvoerbaarheid

De zakelijk leider van Amsterdam Sinfonietta heeft als voorzitter van de sector muziek van de Nederlandse Associatie voor Podiumkunsten (NAPK) tussen 2012 en 2018 het thema eerlijke beloning in de ensemblesector continu geagendeerd, omdat topkwaliteit vraagt om een faire beloning. Deze inspanning heeft bijgedragen aan de totstandkoming van de honoreringsrichtlijn voor ensemblemusici. De sector spant zich in om

een nieuwe cao vanaf 2021 in werking te laten treden. De (vaste) musici van Amsterdam Sinfonietta zijn in de periode 2017-2019 gehonoreerd met nabetalings langs voornoemde richtlijn, de remplaçanten werden deels nabetaald. De kunstraad hoopt dat het toepassen van de richtlijn de positie van remplaçanten verbetert.

Om vanaf 2021 structureel conform cao te kunnen betalen, is een ruimer budget noodzakelijk, want de stijging van de kosten ten gevolge van het toepassen van de Fair Practice Code wordt vooral bekostigd uit de verhoging van de subsidies. Bij het Rijk ligt het verzoek 90% van de meerkosten te vergoeden. De kunstraad vraagt zich af welke garanties het ensemble kan bieden dat de code wordt toegepast als deze verhoging (deels) niet doorgaat.

De bedrijfsvoering komt gezond over en de begroting roept geen vragen op. Op het vlak van marketing stelt het plan teleur. De wens om nieuwe doelgroepen te bereiken, vertaalt zich onvoldoende in concrete plannen.

Diversiteit en inclusie

Amsterdam Sinfonietta wil zijn programma diverser maken, en dat is ook nodig omdat het publiek voor het traditionele strikersrepertoire vergrijsst. Educatie is zeker een hulpmiddel in het voorkomen van segmentatie. Qua programmering is het ensemble voortvarend bezig met Indiase en Iraanse muziek, met dansgezelschap ISH en met nieuwe componisten. De blikverbreding levert spannende concerten op. De kunstraad verheugt zich op de uitvoering van The American Four Seasons geïnspireerd op raga's uit India en op de samenwerking met de Nederlands-Indiase zangeres Madhu Lalbahadoersing en de Nederlands-Bengalese tabla-speler Niti Ranjan Biswas, met sitar en sarangi, en de jonge Amerikaanse violist William Hagen.

Het personeel van Amsterdam Sinfonietta is nog niet divers. De kunstraad heeft er begrip voor dat dit tijd nodig heeft door de geringe omvang van de personeelsformatie en het lage verloop van medewerkers en ensembleleden. In de aanvraag staan goede intenties, die zonder uitwerking nog niet overtuigend genoeg zijn voor de kunstraad.

Het is een gegeven dat de werving van musici met een achtergrond die bij kan dragen aan de diversiteit binnen het ensemble, wordt bemoeilijkt door de ondervertegenwoordiging van talent met een biculturele achtergrond op conservatoria. Voor een strijkorkest opererend in de traditie van klassieke, westerse muziek is het bereiken van een divers en gemengd publiek een uitdaging. Door de partners waarmee het ensemble samenwerkt, kan nieuw publiek kennismaken met het genre, daarbij helpen ook de vele cross-culturele concerten die de instelling programmeert. De kunstraad benadrukt wel het belang van wederkerigheid in de samenwerkingen. Om vooruit te komen moeten deze plaatsvinden op basis van gelijkwaardigheid.

Amsterdam Sinfonietta opteert voor functieplek 9 in de Amsterdam Bis 2021-2024: muziekgezelschap (strijkersensemble) dat op zowel nationale als internationale podia optreedt, aandacht heeft voor verbinding met andere genres en voortalentontwikkeling. De Amsterdamse Kunstraad adviseert, Amsterdam Sinfonietta deze functieplek toe te kennen.

Huidig	€ 256.556
Huidig 2020*	€ 258.865
Gevraagd	€ 300.000
Advies	€ 290.000

*inclusief (eenmalige) 0,9% compensatie nominaal in het jaar 2020

ASKO|SCHÖNBERG

Het ensemble voor hedendaagse klassieke muziek

Asko|Schönberg is in 2009 ontstaan uit een fusie van het Asko Ensemble en het Schönberg Ensemble. Het gezelschap positioneert zich met een actief opdrachtenbeleid als aanjager voor nieuwe kamermuziek, waarbij kwaliteit, experiment en actualiteit voorop staan. De uitvoering en ontwikkeling van niet-symfonisch gecomponeerd repertoire uit de 20e en 21e eeuw van componisten van diverse generaties en genres, ziet Asko|Schönberg als kerntaak. De nadruk ligt op werk van levende componisten. De instelling wil een cultureel ecosysteem zijn dat zichzelf continu bevraagt en vernieuwt. Het ensemble heeft een vaste kernbezetting van veertien musici. Na het terugtreden van oprichter Reinbert de Leeuw, die begin 2020 overleed, is niet gekozen voor een nieuwe chef-dirigent, maar wordt per programma naar de geschiktste invulling gekeken. Zo krijgt dirigent Bas Wieggers voor de komende periode carte blanche om rond het werk van Louis Andriessen zijn eigen programma's samen te stellen. De kernmusici stellen zelf ook ongedirigeerde avonden samen, zoals de concertserie & Beyond, samengesteld en geleid door concertmeester en vaste violist

Joe Puglia. Asko|Schönberg opereert vanuit de filosofie dat de bezetting in dienst moet staan van de artistieke bedoelingen van de maker. De bezetting van het ensemble kan op maat aangepast of uitgebreid worden om het rijkgeschakeerde hedendaags repertoire ten gehore te brengen.

Het gezelschap staat op nationale en internationale concertpodia en festivals, en doet mee aan grootschalige interdisciplinaire voorstellingen. Thuishaven van het Asko|Schönberg is Muziekgebouw aan 't IJ, maar het ensemble werkt ook samen met Het Concertgebouw en Holland Festival. Daarnaast heeft Asko|Schönberg internationale samenwerkingsverbanden met onder andere London Sinfonietta en Ensemble Modern voor de realisatie en presentatie van nieuw werk op internationale podia. In dit kader schreef componist Richard Ayres het muziekstuk *The Garden*, dat werd uitgevoerd in New York, Amsterdam, Londen, Porto en Frankfurt. De instelling ontwikkelt, produceert en presenteert langs drie lijnen; het Kernensemble waarin iconische werken uit de hedendaagse muziek centraal staan, Interdisciplinair waarin de grenzen van de interdisciplinaire maakcultuur worden opgezocht en Dialogo waarin diverse activiteiten worden ontwikkeld ten behoeve van het vernieuwen en verbreden van het genre en de bezoekers. Met nieuwe initiatieven als de broedplaats GrasLab in Amsterdam-Noord wil Asko|Schönberg talent de mogelijkheid bieden hun werk aan een groter publiek te tonen. En met het initiatief K[h]AOS wordt een jonge generatie musici opgeleid tot interdisciplinair performer.

ADVIES

Artistiek belang

Asko|Schönberg is hét instrumentaal ensemble voor nieuwe muziek in Nederland. In de afgelopen decennia heeft het ensemble met de getoonde zeggingskracht en oorspronkelijkheid een onuitwisbare indruk gemaakt binnen het Nederlandse muziklandschap. Als onvermoeibare pleitbezorger voor nieuwe muziek heeft het gezelschap musici, liefhebbers

en leken uitgedaagd, verrast en nieuwsgierig gemaakt. De inzet en het vakmanschap van de musici is bewonderenswaardig. Zij onderwerpen zich aan abstracte en complexe composities die veel voorbereiding vragen en concentratie vergen. De onorthodoxe speeltechnieken die componisten voorschrijven, worden met geslepenheid uitgevoerd.

Het ensemble wil in de komende kunstenplanperiode nadrukkelijk de jonge generatie dirigenten zoals Jamie Man en Gregory Charette aan bod laten komen. De Amsterdamse Kunstraad hoopt dat het ensemble daarmee de ervaren dirigenten niet uit het oog verliest. De programma-plannen 2021-2024 zijn ambitieus en verfrissend, zoals *Phonetic Stories* waarbij jonge componisten gekoppeld worden aan schrijvers met een achtergrond in toneel, poëzie of spoken word, maar laten ook ruimte voor traditioneel Asko|Schönberg-repertoire. De kunstraad mist echter een concrete uitwerking van de inhoud van de beoogde programma's. De kunstraad is benieuwd hoe het ensemble zich gaat ontwikkelen in het post-De Leeuw tijdperk, onder leiding van verschillende dirigenten. De grotere rol die weggelegd is voor dirigent Bas Wiegers, die zich vertaalt in actieve betrokkenheid bij het samenstellen van programma's voor de grote podia, juicht de kunstraad toe.

Het ensemble draagt ook internationaal bij aan de ontwikkelingen op het gebied van nieuwe muziek. Een mooie samenwerking is de opera *Antarctica*, gecomponeerd door de Australische componiste Mary Finsterer in samenwerking met wetenschappers uit Tasmanië. Het radicaal kiezen voor nieuwe muziek brengt onvermijdelijk ook teleurstellingen met zich mee. De kunstraad vindt dat gezond; vooral voor deze niche geldt dat het ontwikkelingsproces net zo belangrijk is als het resultaat.

Belang voor de stad

Asko|Schönberg vormt een onmisbare schakel in de muziekketen in Amsterdam. Als een van de weinige ensembles voor nieuwe muziek is het gezelschap essentieel voor nieuwe (Nederlandse) componisten. Bij reguliere ensembles kan nieuwe muziek stuiten op weerstand en onbegrip. Het ensemble benadert nieuwe partituren zonder schroom, met grote kunde en draagt zorg voor geïnspireerde voordrachten. De door studie

en ervaring opgedane specialistische kennis van het ensemble en van de individuele musici valt niet te onderschatten. Daarnaast speelt het ensemble een elementaire rol in de programmering van Muziekgebouw aan 't IJ als huis voor nieuwe muziek en voor festivals die vernieuwing en experiment voorstaan zoals Holland Festival en het Opera Forward Festival van Nationale Opera & Ballet.

De activiteiten op het gebied van educatie zijn gedreven door maatschappelijk relevante thema's. Zoals bij het programma The Gender Agenda onder leiding van Manoj Kamps, voor leerlingen uit het voortgezet onderwijs. Hier werden complexe onderwerpen rondom gender, geaardheid en gelijkwaardigheid behandeld in een muzikale spelshow. De kunstraad mist in de plannen een stevige visie op educatie en hoopt dat de initiatieven een verankerde positie krijgen binnen het aanbod, en niet slechts incidenteel worden opgezet. De kunstraad onderschrijft het belang dat Asko|Schönberg hecht aan kennisoverdracht van nieuw repertoire. De organisatie richt zich niet alleen op getalenteerde masterstudenten van de Ensemble Academie|Koninklijk Conservatorium, maar ook op het netwerk van de CoMA-ensembles, een landelijk netwerk van ensembles die zich verdiepen in hedendaags repertoire. Het nieuw op te zetten Graslab klinkt als een prima initiatief en een verrijking van Noord, ook omdat het gekoppeld wordt aan een aantal samenwerkingspartners in de buurt. De uitwerking van dit plan is echter summier. Het is nog onvoldoende duidelijk hoe het ensemble nieuwe doelgroepen (buurtbewoners) wil gaan bereiken.

Het ensemble wil de komende tijd inzetten op het verdiepen van samenwerking binnen de stad, met onder andere Paradiso, ITA, Het Concertgebouw en de Cello Biënnale Amsterdam.

Uitvoerbaarheid

Asko|Schönberg hecht waarde aan een passende honorering voor de musici. Het complexe repertoire en de onalledaagse speelaanwijzingen in de composities vragen veel van de musici, zowel in de voorbereiding als in de uitvoering. Terecht maakt het ensemble veel werk van de Fair Practice Code en de daarbij horende toepassing van fair pay, wat zichtbaar is in de begroting die € 600.000 hoger is dan het resultaat van een jaar eerder.

Zowel in het Kunstenplan 2013-2016 als in het Kunstenplan 2017-2020 werd de instelling geconfronteerd met aanzienlijke kortingen op haar subsidie. In 2019 en in 2020 teert de instelling in op het eigen vermogen. Ook staan de uitkoopsommen de laatste jaren onder druk, wat de financiële positie van het ensemble verzwakt. Askol|Schönberg zet in op een substantiële verhoging van het aangevraagde subsidiebedrag zowel landelijk als bij de gemeente.

Het percentage eigen inkomsten (25%) is in verhouding tot de gevraagde subsidie erg laag. De kunstraad verwacht van de instelling dat zij sterker inzet op het realiseren van financieringsmogelijkheden. Nieuwe muziek is een niche, de programma's zijn vanwege het experimentele karakter moeilijk te verkopen. Het is daarom essentieel dat er stevige plannen worden geformuleerd om nieuw publiek te werven en behouden. Het marketingplan is mager. De kunstraad hoopt dat het ensemble de huidige stijgende lijn in de publiekscijfers voortzet en dat de instelling erin zal slagen nieuw publiek te bereiken.

Diversiteit en inclusie

Het ensemble richt zich op de legitimering van het genre nieuwe muziek als levende kunstvorm, maar bereikt daarmee vooralsnog een klein publiek. De noodzaak voor een inclusieve programmering is ondanks de bijzondere rol die het ensemble heeft binnen de sector evengoed aanwezig. De instelling vindt dat bij innovatieve muziek vanzelfsprekend een inclusief karakter hoort omdat de inhoud zich verhoudt tot de huidige maatschappij, maar de kunstraad ziet dat de programmering niet vanzelfsprekend een divers publiek trekt.

Een sterke visie op inclusie moet zich ook uiten in de juiste *tone of voice* om toegankelijkheid te genereren. Op dit gebied heeft de instelling nog een stap te maken. Het bevragen van de onzichtbare codes van klassieke concerten en het zoeken naar nieuwe vormen van uitvoering onderdeel maken van de programmering, vindt de kunstraad een goed voornemen.

De kunstraad heeft vertrouwen in het bestuur van het ensemble, dat zich oprecht wil inzetten voor een inclusiever beleid en het onderwerp

---

niet schuwt, maar constateert dat dit bewustzijn zich nog maar matig vertaalt in concrete stappen. Asko|Schönberg voert actief beleid om vrouwelijke componisten zoals Jamie Man, Mary Finsterer, Calliope Tsoupaki (Componist des Vaderlands) en Corrie van Binsbergen in de schijnwerpers te plaatsen. Dit is in de sector nieuwe muziek allesbehalve vanzelfsprekend. De kunstraad huldigt dit initiatief en hoopt dat de instelling het beleid uitbreidt en dat er ook extra aandacht komt voor meerstemmigheid in bredere zin.

Asko|Schönberg opteert voor functieplek 9 in de Amsterdam Bis 2021-2024: muziekgezelschap (een ensemble voor hedendaagse muziek) dat op zowel nationale als internationale podia optreedt, aandacht heeft voor verbinding met andere genres en voor talentontwikkeling. De Amsterdamse Kunstraad adviseert, Asko|Schönberg deze functieplek toe te kennen.

Huidig	€ 185.257
Huidig 2020*	€ 186.924
Gevraagd	€ 300.000
Advies	€ 186.924

*inclusief (eenmalige) 0,9% compensatie nominaal in het jaar 2020

CAPPELLA AMSTERDAM

Cappella Amsterdam brengt klassieke koormuziek, al dan niet in samenwerking met andere instellingen. Het repertoire van Cappella Amsterdam beslaat de laatste duizend jaar muziekgeschiedenis. Cappella Amsterdam wil een zo breed mogelijk publiek in aanraking laten komen met koormuziek. In de loop der jaren hebben de verschillende samenwerkingen die het ensemble is aangegaan, partnerschappen opgeleverd met diverse orkesten, operagezelschappen en solisten. Zo heeft Cappella Amsterdam onder meer samengewerkt met Project Wildeman, Asko|Schönberg en het Amsterdams Andalusisch Orkest. De samenwerking met het Orkest van de Achttiende Eeuw resulteerde in het ontvangen van de VSCD Klassieke Muziekprijs. Zowel in binnen- als buitenland treedt Cappella Amsterdam op, in 2018 werden 80 concerten gespeeld, in 2019 waren dat er 67.

Het programma 2021-2024 beschrijft Cappella Amsterdam langs vijf programmalijnen: het seizoensthema, de experimentele programmalijn Cappella LAB, de jaarlijkse Kanon Pokajanan, samenwerkingen onder de noemer Cappella & en een educatieve programmalijn Kids & koor. Om

toekomstbestendig te zijn, wil Cappella Amsterdam de komende periode interdisciplinaire verkenningen aangaan met theatergezelschappen, musici, schrijvers, filmmakers en beeldend kunstenaars. De experimentele programmalijn Cappella LAB moet zo vernieuwing aanbrengen in de koor-muziek. Met deze programmalijn beoogt het ensemble voorstellingen die zowel meer diversiteit in de uitvoeringspraktijk als in het publieksbereik met zich meebrengen.

Met het programma Kids & koor biedt het ensemble kinderen de kans op jonge leeftijd kennis te maken met muziek en de menselijke stem. Na de lancering van het programma in Amsterdam-West in samenwerking met Muziekcentrum Aslan, zet Cappella het project voort in andere stadsdelen. Speciaal voor het project Kids & koor heeft Cappella Amsterdam een nieuw koor opgericht: Ah, Cappella!. Dit koor bestaat uit leden van Cappella Amsterdam en jong talent. Bij dit koor hoeven de zangers niet perse een klassieke opleiding te hebben genoten om mee te kunnen zingen.

ADVIES

Artistiek belang

Cappella Amsterdam heeft een duidelijke artistieke visie die zich richt op het levend houden van koormuziek van de afgelopen duizend jaar en op het op hoog niveau uitvoeren en realiseren van nieuw repertoire. Het ensemble bestaat uit zangers die hoogstaande kwaliteit leveren en is daarmee veelzijdig genoeg om een zeer breed repertoire te kunnen vertolken, van gregoriaanse muziek tot complexe experimentele 21e-eeuwse werken. Het koor heeft een herkenbare en eigenzinnige ensembleklank die ook onder leiding van gastdirigenten behouden blijft.

Het ensemble geeft goed ruimte aan aanstormend talent en heeft de komende kunstenplanperiode meerdere programma's onder leiding van jonge makers als dirigent/componist Leonard Evers en regisseur Lisenka Heijboer Castañon op stapel staan. Ook is er in de plannen veel aandacht voor vrouwelijke componisten en andere vrouwelijke makers.

De Amsterdamse Kunstraad ziet dat de instelling verantwoordelijkheid neemt in een muziekwereld die traditioneel gedomineerd wordt door mannelijke componisten.

In Analoog Algoritme reageert het ensemble op de beleving van muziek online, waar de persoonlijke muziekvoorziening steeds eenzijdiger wordt doordat streamingdiensten zich aanpassen aan de smaak van de luisteraar. De jonge componiste Mathilde Wantenaar krijgt in dit kader een compositieopdracht. De kunstraad vindt het mooi dat het gezelschap met deze concerten op spannende wijze actuele thema's wil aansnijden, en hoopt dat de concerten ook het beoogde publiek aanspreken. De kunstraad is benieuwd naar de uitwerking van het programma Cantigas in samenwerking met het Amsterdams Andalusisch Orkest. De inhoud van dit programma is gericht op de gelijkwaardigheid van muziektradities uit het Westen en Midden-Oosten tijdens de Renaissance, met diepgaande aandacht voor de achtergrond en betekenis van de muziek.

Bewondering heeft de kunstraad voor de wijze waarop de instelling zich, ondanks weggefallen subsidie van het Fonds Podiumkunsten in 2017, op artistiek gebied heeft kunnen doorontwikkelen. Cappella Amsterdam heeft een nieuwe visie ontwikkeld, waarin de werkwijze met seizoensthema's als Zie de Mens! werd geïntroduceerd aan het publiek. En met het toe-eigenen van het indrukwekkende koorwerk Kanon Pokajanen van Arvo Pärt, waar het ensemble in 2017 een Edison Klassiek voor won, in de vorm van een jaarlijkse uitvoering, bezegelt het ensemble zijn voorname positie binnen de vocale muziek.

Belang voor de stad

Cappella Amsterdam heeft de ambitie om een zo breed mogelijk publiek met koormuziek in aanraking te brengen en is regelmatig te beluisteren op de Amsterdamse podia. In de stad werkt het ensemble structureel samen met organisaties als De Nationale Opera en het Amsterdams Andalusisch Orkest. Daarbuiten werkt de organisatie geregeld samen met het Residentie Orkest, het Nederlands Kamerorkest, de Internationale Koorbiënnale Haarlem en het O18E. Het ensemble staat stevast op het programma van het Holland Festival en is veelgevraagd door terugkerende

festivals als de Cello Biënnale Amsterdam, November Music, Festival Oude Muziek en Musica Sacra. Cappella Amsterdam heeft stevige ambities op het gebied van educatie. Het Kids & koor, in samenwerking met Aslan Muziekcentrum, moet resulteren in het enthousiasmeren van leerlingen uit het primair onderwijs.

In 2022 staat er een kinderopera op het programma. De kunstraad vindt de activiteiten op educatiegebied nog wat summier. Vooral omdat vocaal musiceren bij uitstek geschikt is voor kinderen die van huis uit geen muziekinstrument bespelen.

Op het vlak van talentontwikkeling biedt het ensemble leertrajecten voor jonge dirigenten, die als assistent-dirigent werken onder begeleiding van artistiek leider Daniel Reuss. Enthousiast is de kunstraad over de carte blanche die wordt geboden aan de twee huidige assistent-dirigenten, om aanvullend op de hoofdprogrammering een programma samen te stellen. Daarnaast coacht het ensemble meerdere koren, zoals het jeugdkoor Nieuw Vocaal Amsterdam, het VU-Kamerkoor en Photonen. Als medeoprichter van Tenso Network Europe, een netwerk voor professionele koren, onderhoudt Cappella Amsterdam contacten met professionele koren uit Europa. De kunstraad vindt het waardevol dat het koor de laatste ontwikkelingen in de vocale muziek volgt en beïnvloedt, en kennis en kunde inzet om ook andere koren op hoog niveau te ondersteunen.

Uitvoerbaarheid

In het vorige kunstenplan heeft Cappella Amsterdam moeten herstellen van de weggefallen structurele subsidie van het Fonds Podiumkunsten. De instelling heeft andere subsidiënten bereid gevonden de tekorten aan te vullen en heeft de periode zowel zakelijk als artistiek goed doorlopen. De kunstraad heeft vertrouwen in het ondernemerschap van de instelling en in haar vaardigheid op het gebied van fondsenwerving. In 2019 heeft de instelling haar kantoor-organisatie vernieuwd en het aantal fte uitgebreid bij productie, artistieke ontwikkeling en marketing om de ambities voor het komende kunstenplan te kunnen realiseren. Het gezelschap uit toewijding aan de Fair Practice Code en beschrijft de huidige arbeidsomstandigheden voor zangers als onzeker en ontoereikend.

Cappella Amsterdam zet zich, met medespelers uit het veld, in om met de Nederlandse Associatie voor Podiumkunsten een cao voor muzikensembles te realiseren. De instellingen streven ernaar om voor 2021 met de vakbonden heldere afspraken over het honoreringsniveau vast te stellen. De instelling is reeds gestart met het verhogen van de vergoedingen van de zangers met dienstverband en secundaire arbeidsvoorwaarden, inclusief pensioenvoorziening. Dit resulteert in een toename van 70% op de honoreringslasten van een jaarprogramma. Cappella Amsterdam reserveert daarnaast budget voor training, opleiding en coaching van de medewerkers. De kunstraad waardeert deze proactieve houding van de instelling.

Diversiteit en inclusie

De kunstraad is zeer positief over de beoogde samenwerking en ontwikkeling van het Ah, Cappella!-project in samenwerking met Aslan Muziekcentrum. Met deze samenwerking slaat de instelling de handen ineen met een ervaren speler op het gebied van inclusief en toegankelijk lesmateriaal voor het primair onderwijs. Het speciaal opgerichte koor Ah, Cappella! dat uit jong vocaal talent bestaat, is volgens de kunstraad uitermate geschikt voor het aantrekken van divers talent. De kunstraad vindt het daarom opmerkelijk dat het de organisatie niet gelukt is een diverse samenstelling te realiseren. De kunstraad hoopt dat Cappella Amsterdam stappen neemt om ook binnen het eigen educatieteam meerstemmigheid te bevorderen, en zo de duurzaamheid van initiatieven kan waarborgen. De kunstraad had graag gezien dat Cappella Amsterdam zou investeren in het realiseren van de brug tussen talent met een migratieachtergrond en de klassieke muziek, die de instelling (zelf) noodzakelijk acht voor het genereren van meer diversiteit. Het verlagen van de instapeis, zoals het niet vereisen van een conservatoriumdiploma, is niet toereikend.

De instelling heeft een realistisch beeld van de eigen samenstelling en formuleert concrete acties om personeel te werven om de diversiteit binnen de organisatie te vergroten. De kunstraad mist hierbij een reflectie op de invloed van het imago van de instelling en de keuze voor het repertoire, die de gewenste diversiteit naar mening van de kunstraad

beperven. Zo leidt een experimentele programmaliin niet automatisch tot nieuw publiek.

Het zou waardevol zijn als de instelling actief op zoek gaat naar medewerkers die in direct contact staan met de beoogde doelgroepen of stadsdelen. De kunstraad hoopt dat het realiseren van de doelstellingen op het gebied van inclusie niet (uitsluitend) leunt op de nieuw aangetrokken medewerkers. De kunstraad is wel te spreken over de vernieuwing in het bestuur. Cappella Amsterdam is dit seizoen begonnen met het verruimen van zijn activiteiten op maatschappelijk gebied. Met het openstellen van zijn repetities in de Oranjekerk in de Pijp krijgen omwonenden en geïnteresseerden de mogelijkheid laagdrempelig kennis te maken met vocale muziek op hoog niveau. De kunstraad moedigt het ensemble aan, dergelijke activiteiten die een toegankelijk imago versterken in het komende kunstenplan te verbreden.

Cappella Amsterdam opteert voor functieplek 9 in de Amsterdam Bis 2021-2024: muziekgezelschap (koor) dat op zowel nationale als internationale podia optreedt, aandacht heeft voor verbinding met andere genres en voor talentontwikkeling. De Amsterdamse Kunstraad adviseert, Cappella Amsterdam deze functieplek toe te kennen.

Huidig	€ 78.860
Huidig 2020*	€ 79.569
Gevraagd	€ 129.750
Advies	€ 110.000

*inclusief (eenmalige) 0,9% compensatie nominaal in het jaar 2020

NEDERLANDS BLAZERS ENSEMBLE

Het Nederlands Blazers Ensemble (NBE) bestaat uit ruim twintig musici die ongeveer tachtig keer per jaar samenkomen om in binnen- en buitenland programma's te spelen. Het NBE combineert eigentijdse en oude muziek en staat bekend om zijn theatrale muziekprogramma's. Naast de concertseries op de Nederlandse podia, waaronder Het Concertgebouw en het Muziekgebouw aan 't IJ, verzorgt het NBE ieder jaar het Nieuwjaarsconcert dat door de VARA op televisie wordt uitgezonden. Ook wordt het NBE regelmatig uitgenodigd om te spelen tijdens staatsbezoeken, waaronder aan India, Thailand en Turkije, en wil het ensemble in de komende jaren in Brazilië, Zuid-Afrika en Iran optreden.

Het NBE heeft een educatie- en talentontwikkelingsprogramma gericht op kennismaking met muziek op school tot het intensief coachen van jong toptalent richting beroepspraktijk. Het NBE begeleidt zes jongtalensembles in verschillende leeftijdsgroepen op verschillende plaatsen in het land. Met het opleidingsensemble jongNBE heeft het NBE zijn eigen kweekvijver van jong talent gecreëerd.

De thuisbasis van het NBE is Podium Mozaïek in Amsterdam-West.

Het netwerk en de kunstenaars die aan die plek verbonden zijn, gelden als inspiratiebron voor het ensemble. Het NBE investeert in het maken van muziek voor minder kansrijken en speelt op uiteenlopende locaties. Het ensemble zoekt daarbij naar musici uit andere culturen, waaronder Marokko, Benin en Suriname. Ook zoekt het naar verbindingen met andere disciplines. In de komende kunstenplanperiode wil het NBE met het jong-NBE muzikale portretten maken van de buurtbewoners in West.

Het NBE wil overal spelen waar cultuurliefhebbers bijeenkomen en gaat daarom programma's maken met podia en festivals die een breed publiek hebben. Zo zijn er plannen om samen te werken met het Keti Koti Festival, het Kwaku Summer Festival en het Ud Festival.

ADVIES

Artistiek belang

Het Nederlands Blazers Ensemble is een bruisend ensemble dat met eigenzinnige en kwalitatief hoogstaande concerten een grote impact heeft op het Nederlandse muzieklandschap. Het gezelschap heeft een sterke artistieke signatuur. Bart Schneeman legt als artistiek leider met aanstekelijk enthousiasme de nadruk op de hoge speelkwaliteit van het ensemble en streeft naar een pakkende lijn waarin vele muziekstijlen en musici worden samengebracht. Zoals in de muziekproductie Bach & Soefi, waarin het NBE met de jonge componiste Mathilde Wantenaar een bijzondere versmelting tussen klassieke Perzische muziek en werken van Bach ten gehore brengt.

De programma's getuigen van integriteit, originaliteit en urgentie. Door de intensieve samenwerking met artiesten uit andere landen en verschillende muziekculturen wordt het eigen vaste ensemble gevoed en krijgt het publiek van het NBE nieuwe vergezichten voorgeschoteld. Het NBE is een hecht gezelschap van topmusici, dat hoogstaand repertoire speelt en vakmanschap uitstraalt. Het ensemble is een ware ambassadeur van de blaasmuziek zonder daarbij in een afgebakend hokje te blijven.

Integendeel: het gezelschap is veelzijdig, breed georiënteerd en bestrijkt artistiek gezien een breed spectrum. Het verbinden en experimenteren zit verankerd in de organisatie, het ensemble zorgt voor bijzondere toevoegingen of onverwachte samenwerkingen. Dit alles maakt het NBE een spannend, origineel en verfrissend ensemble, met een eigenzinnigheid die niet gekunsteld overkomt. De zoektocht naar verbinding en experiment is integer gemotiveerd. De Amsterdamse Kunstraad is benieuwd naar de ontwikkeling van het programma Made In, gericht op het uitwisselen van muziekstijlen en op de samenwerking met talent uit verschillende landen. Het ensemble reist in het kader van dit project af naar onder andere Benin en Zuid-Afrika om met lokale musici muziek te creëren, die zowel op locatie als in Nederland gepresenteerd wordt.

Belang voor de stad

Het NBE heeft zijn thuisbasis in Podium Mozaïek. Daarmee is het ensemble een waardevolle toevoeging voor de muziekcultuur in Amsterdam-West. Het past ook uitstekend bij de buurt, gezien de verbindingen die het ensemble maakt met muziek uit andere culturen. Naast de meer traditionele vaste podia van het NBE, als het Muziekgebouw aan 't IJ, is het ensemble te zien op festivals als het Amsterdam Light Festival, het Grachtenfestival, de Cello Biënnale Amsterdam en Klassiek op het Amstelveld. Dankzij deze samenwerkingen weet het NBE ook de vaste kern van bezoekers van die evenementen te bereiken en daarmee een steeds bredere groep Amsterdammers. Ondanks de vaste plek van het ensemble in Amsterdam-West, vinden de meeste concerten plaats in stadsdeel Centrum en Zuid. De kunstraad vindt het goed dat het ensemble voornemens is om actiever te zijn in andere stadsdelen.

Het NBE geeft blijk van een visie op talentontwikkeling en neemt met enthousiasme verantwoordelijkheid vanuit zijn positie in het veld. Grote bewondering spreekt de kunstraad uit voor de ontwikkeling van het jongNBE en de investering die het NBE blijft maken in het enthousiasmeren van nieuwe generaties voor blaasmuziek. Met jongNBE biedt het NBE verschillende doorgroeimogelijkheden aan talent, wat kan resulteren in een vaste aanstelling binnen het ensemble. Het jongNBE speelt samen

met stimulerende partners als ISH en mogelijk de Junior Company van Het Nationale Ballet. Daarnaast is het jonge ensemble betrokken bij sociaal-maatschappelijk projecten zoals Verhalen uit de Buurt met Podium Mozaïek, Boost en Stichting Papageno.

Met de compositiewedstrijd Op weg naar het Nieuwjaarsconcert, dat aan de basis staat van NBE's 'talentontwikkelingspyramide', worden jongeren tot achttien jaar opgeroepen composities te schrijven voor het NBE. De kunstraad waardeert de uitvoerige aandacht die het ensemble besteedt aan de zestig geselecteerde inzendingen, middels workshops en begeleiding door professionele arrangeurs. De instelling investeert met deze competitie in de ontwikkeling van een ruime hoeveelheid jonge makers, waarvan een aantal doorstroomt naar conservatoria. De kunstraad juicht het toe dat het NBE op toegankelijke wijze bijdraagt aan het enthousiasmeren van jonge makers voor nieuwe muziek. De kunstraad ziet dat het talentontwikkelingsprogramma zorgt voor vruchtbare grond voor de ontwikkeling van talent naar professional. Oud-deelnemers als singer-songwriter Aafke Romeijn of jazzpianist Daniel von Piekartz werken aan carrières in de muziek, anderen hebben zelf (blazers-)ensembles opgericht, als het Nieuw Amsterdams Klarinet Kwartet, en een aantal heeft zich als docent verbonden aan een conservatorium.

Uitvoerbaarheid

De kunstraad constateert dat er sprake is van een gezonde bedrijfsvoering, solvabiliteit, liquiditeit en een realistische begroting. Het valt op dat de personele activiteitenlasten fors stijgen, terwijl het percentage publieksinkomsten in verhouding tot de vorige vier jaar daalt. Dit heeft voor een deel te maken met de invoering van de cao voor ensembles die momenteel in ontwikkeling is. Daarnaast wil de instelling artistiek-inhoudelijk investeren in technische ondersteuning, buitenlandse artiesten, muziekresearch en coaching. De plannen getuigen van een realistische aanpak; zo start een project als Made In pas wanneer de sponsoring voor 100% rond is.

De kunstraad vindt het passend bij de schaalgrootte en ambities van het ensemble dat het bestuur momenteel wordt omgevormd tot

een raad van toezicht-model. Dat er bij de samenstelling van deze raad van toezicht wordt nagedacht over het verwelkomen van expertise om-trent inclusie vindt de kunstraad verstandig. Het NBE voldoet aan de Fair Practice Code. Het ensemble onderzoekt momenteel in hoeverre het wettelijk vereist is om musici in dienst te nemen, nu met het toepassen van fair pay de vergoeding erg dicht bij dat van een vast dienstverband komt. De kunstraad vindt het goed dat het NBE zich inzet om met name voor de musici een zo flexibel mogelijke situatie te creëren. Indien blijkt dat een vast dienstverband verplicht is, dan zal dat extra op de begroting drukken. Vergeleken met andere organisaties weet het NBE veel output te realiseren met een relatief klein aantal fte. Tegelijkertijd bestaat bij de kunstraad de indruk dat de organisatie aan de top van haar kunnen zit, zeker gezien de hoge ambities om activiteiten te verbreden. Uit de plannen blijkt dat de online community klein maar groeiende is. De kunstraad is positief over de stappen die het NBE zet richting het uitbreiden van zijn online aanbod. Het ensemble zou meer kunnen investeren in een visie en strategie om een jonger publiek aan te spreken.

Diversiteit en inclusie

Uit de aanvraag komt naar voren dat de instelling een helder beeld heeft van succesmomenten en verbeterpunten. Zo constateert het ensemble dat publiek dat is geïnteresseerd in een specifiek NBE-programma niet vanzelfsprekend ook andere NBE-programma's zal bezoeken. De kunstraad juicht het toe dat de instelling in de komende kunstenplanperiode onderzoekt hoe het publiek kan enthousiasmeren voor een breder NBE-aanbod. Het uitvoeren van programma's tijdens festivals die worden georganiseerd voor de beoogde doelgroep, zoals Into The Great Wide Open en Kwaku Summer Festival, vindt de kunstraad een goede stap.

De grote uitdaging voor dit ensemble is het realiseren van meer-stemmigheid binnen de vaste musici en het personeel. Op dit moment is de samenstelling van het ensemble monocultureel, de diversiteit komt voornamelijk van bijzondere musici die worden aangetrokken bij speciale projecten. De kunstraad vindt het goed dat het profiel van toekomstige

vacatures passender gemaakt zal worden voor een bredere groep sollicitanten. Het is verstandig en getuigt van inzicht dat het NBE daarvoor expertise vraagt bij ervaren partners zoals Podium Mozaïek. De kunstraad vindt het voor een instelling als het NBE essentieel dat bij de invulling van toekomstige vacatures in de raad van toezicht, ook werk wordt gemaakt van een meerstemmige samenstelling.

In samenwerking met Podium Mozaïek ontwikkelt het ensemble het programma Verhalen uit de buurt, voor en door bewoners van Amsterdam-West. De instelling investeert hiermee in betrokkenheid van bewoners uit de omgeving van haar thuisbasis. De voorstellingen worden ook gespeeld op locatie in andere stadsdelen zoals in de broedplaatsen de Kazerne in Zuidoost en De Vlucht in Nieuw-West. Het ensemble heeft in voorgaande jaren bewezen zeer kundig te zijn in het vertolken van diverse verhalen tot artistiek hoogstaande inhoud. De kunstraad is verheugd dat het ensemble zich blijft inzetten om de diversiteit binnen muziekstijlen en de samenleving ten gehore te brengen.

Het Nederlands Blazers Ensemble opteert voor functieplek 9 in de Amsterdam Bis 2021-2024: muziekgezelschap (blazersensemble) dat op zowel nationale als internationale podia optreedt, aandacht heeft voor verbinding met andere genres en voor talentontwikkeling. De Amsterdamse Kunstraad adviseert, het Nederlands Blazers Ensemble deze functieplek toe te kennen.

Huidig	€ 210.292
Huidig 2020*	€ 212.184
Gevraagd	€ 235.000
Advies	€ 235.000

*inclusief (eenmalige) 0,9% compensatie nominaal in het jaar 2020